POSTVERSAND
MÜNCHEN

B 21696 E

ÉLETÜNK

XXXIII. évf. 9. szám (33. Jahrg. Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

2001. szeptember

"NE HALJON EL NYELVETEKEN A MAGYAR SZÓ"

MINDSZENTY BÍBOROS UTOLSÓ KÖRLEVELE A VILÁGON SZÉTSZÓRT MAGYAROKHOZ

Dr. Harangozó Ferenc emlékezése*

A körlevelet már nem írta, hanem diktálta nekem a Bogotából, Caracason át vezető repülőúton hazafelé, Bécsbe. Április 20-a után volt. Mint mindig, reggel 6-kor ébresztettem, mire kopogtam az ajtaján, már mindig fönt volt. Egyszerű fekete reverendája csak úgy lógott lesoványodott testén, ahogy ott ült ágya szélén és olvasóját morzsolgatta.... Fájt nekem a látása, sápadt, hideg verejtékes arca. Nem mertem megkérdezni, mint rendesen: *„Bíboros úr, hogy aludt?”*

Mert tudtam, hogy alig aludt... Az éjszaka bejött hozzám – amit máskor soha nem tett meg – és kért tőlem magyar ultraseptylt a láz ellen, – Emlékszem rá, hogy egyszer már adtam neki. – Jó volt. A dolgot jelentettem mindjárt reggel a kedves spanyol orvosnőnek, aki mindennap rendesen látogatta. Megnyugtatott, hogy nincs komolyabb baj, csak egy kis hőemelkedés. Valahol megfázott egy kicsit, és hozzáfűzte: *„25-én úgy is indulnak hazafelé, a bogotai 2000 m fölötti magasságból Európába, és akkor minden jó lesz.”*

Mindszenty még nagyon megszerette volna látogatni Argentína és Brazília magyarjait – ott annyian élnek. De belátta, hogy most nem lehet. Sok lenne neki is.

Így született meg benne a körlevél gondolata. Fényes Ildikó Caracasban majd sokszorosítja és szétküldi mindenhová, ahol magyarok élnek.

A körlevél tartalma benne élt; tartalmazta mindazt, amiért kijött Nyugatra és járta a nagyvilágot. Látogatta és terelgette össze magyarjait, intette és óvta őket, hogy hűek maradjanak magukhoz, a Magyar Hazához!

A repülőgépen Bogota és Caracas között állítottuk össze a körlevelet. Én írtam, ő diktálta. Csak úgy töredeztek ki belőle a súlyos gondolatok, mintha végrendelkezett volna. Íme az *„utolsó körlevél!”* szövege:

Amióta 1971 szeptember 28-án el kellett hagynom nekem is hazámat, azóta kisebb-nagyobb megszakítással járom a világot és keresem az egész földgolyón szétszóródott magyarokat –- Torontótól a Fokföldig, San Franciscótól Új Zélandig.

Most eljutottam Dél-Amerikába is. Miért teszem ezt 83 súlyos esztendővel a vállamon? Azért, mert erre kényszerít a világon legárvább népem szolgálata, amit elvállaltam akkor, amikor boldogemlékű XII. Pius pápa 1945 szeptember 16-án, hazánk legújabb történelmének talán legnehezebb esztendejében, kinevezett esztergomi érseknek és ezzel Magyarország hercegprímásának is.

Az európai magyar gimnázium. Németország, Kastl bei Amberg

Mi a célja ezeknek a látogatásoknak? Az, menekült magyar testvéreim, hogy a számkivetés immáron 30. esztendejében hitet és reményt öntsek a lelketekbe, ha már csüggednétek. Hitet, hogy nem volt hiábavaló eddigi küzdelmetek, ha hívek maradtok a számkivetésben is apáitok és őseitek szent örökségéhez, amit Szent István király hagyott ránk végrendeletében. És ez a végrendelet így szól: hűség az Úr Istenhez, Krisztushoz, a Nagyasszonyotokhoz. Szerettem volna mindnyájatokat felkeresni, de a szétszóródottságban lehetetlen mindenkit elérnem. Ezért írom ezt a körlevelet, hogy írott szavam elérje a kisebb magyar csoportokat, sőt az összes magyar családokat is. Arra kérlek, arra figyelmeztetlek benneteket írásban, amire kérem élőszóval azokat, akikhez személyesen el tudok jutni: ha le is szakított nemzetünk életfájáról és messze világrészekbe sodort ez a legnagyobb történelmi vihar, ne váljunk örökre elhalt rügyei, elszáradt levelei ennek az annyira megtépázott magyar életfának.

De mit tegyünk? Mit tehetünk mi – kérdezitek – ebben a nagy idegenségben? Az első, amit meg kell tennetek az, hogy öntudatosodjatok! Hogy ráeszméljetek, rádöbbenjetek arra, hogy Szt. István, Szt. László, Szt. Erzsébet, Zrínyi és Széchenyi István népe vagytok! Ezért ne haljon el nyelveteken a magyar szó! Ne felejtsétek el szüleitek nyelvét! Ha egyedül vagy, imádkozz legalább este magyarul, az otthoni imakönyvet vedd elő és forgasd legalább ünnepnapokon. Írj magyar levelet haza vagy barátaidhoz. Olvass magyar lapot, újságot és könyvet. Magyar házastársak beszéljenek egymással magyarul! És ti, magyar szülők, ne vonjátok el gyermekeitektől az édes magyar anyanyelvet! Nem hiába kaptátok szüleiteken át a jó Istentől. Kincs az, amit át kell adnotok gyermekeiteknek is! Meg kell tanulni az új haza nyelvét is, tudom, de nagyon szépen megfér együtt őseitek nyelvével. – Ahány nyelv, annyi ember; de az első helyen az anyanyelvnek kell állni!

Magyar édesanyák, imádkozzatok gyermekeitekkel magyarul! Bármilyen fáradtak is vagytok este, csevegjetek velük magyarul. Édesapák, gondoskodjatok arról, hogy a gyermek megtanulja a magyar betűt is; tanítsátok meg magyarul olvasni. Olvassatok nekik a magyar történelemből, a magyar földről. Alkalmas könyveket most már nagyobb magyar központokból lehet szerezni.

Találjunk egymásra a szétszórtságban és fogjunk össze, mert nem csak „őrei", de testvérei is vagyunk egymásnak. Ne csak anyagilag segítsük egymást, de lelkileg, szellemileg is, megmaradni magyarnak. Az, aki magyarságában erős és képzett, segítse azt, aki már ingadozik. Hozza vissza a magyar közösségbe!

Ahol már van 10-15 magyar család, fogjon össze és teremtse meg a hétvégi magyar iskolát, ha csak 4 vagy 5 magyar gyerekről van is szó, meg kell tenni!

Ha kevesen vagytok ahhoz, hogy önálló magyar istentiszteletet és szentbeszédet követelhetnétek, szervezzétek meg legalább a nagyobb egyházi és nemzeti ünnepeket úgy, hogy kérjetek magyar papot, vagy menjetek szervezetten a nagyobb magyar közösségekbe magyar misére. A nagyobb magyar központokat kértem és mindig kérem arra, hogy segítsenek nektek ebben, hogy nyújtsák ki felétek a segíteni akaró magyar kezeket, de ti is a felétek nyújtott

(Folytatjuk a második oldalon)

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

TANÁR AZ ÉN APÁM.

Tanár az én apám. Ha jár a vidéki
városban, gyermekek köszöntik ősz fejét,
kicsinyek és nagyok, régi tanítványok,
elmúlt életükre emlékezve, lassan
leveszik kalapjuk. Mint az alvajárók,
kik másfelé néznek. Hentesek, ügyvédek,
írnokok, katonák, s olykor egy országos
képviselő is. Mert nagy az én családom.
Nagy az én családom. Kelettől nyugatig,
nyugattól keletig. Nagy a mi családunk.
Mikor vele megyek, fogva öreg karját,
vezetve az úton, a szívem kitágul, s szívek
közt énekel elhagyatott szívem.
Az én édesapám az emberek apja,
s én az embereknek testvére vagyok.

1928

Kosztolányi Dezső (1885–1936)

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

IMASZÁNDÉKOK

Szeptemberre

1.

Imádkozzunk a harmadik évezred fiataljaiért. Találják meg azt a mély eszményt, ami életüknek értelmet és értéket ad.

Fiatalnak lenni szép – ők ezt nem mindig tudják. Egyik jellemzőjük a felületesség, úgy érzik: ők azok, akik a világot jobbá és szebbé, igazabbá és emberiebbé teszik, ha neki fognak. Nem tudják, hogy előttük (majdnem) minden nemzedék ugyanezzel a célkitűzéssel indult életében a világot megjavítani. Ma hol állunk? Hol van a százezernyi – ha nem milliónyi – emberi jó szándék, jó akarat, törekvések...?

Kérdés, milyen alapokról indulunk és milyen célt tűzünk ki magunk elé – ha nem álomkép, mennyire megvalósítható ill. elérhető e cél?

Alapként szolgál az emberi törekvés: valósítsuk meg a földön a menyországot, ahol nincs szomorúság, szenvedés, betegség, rossz, igazságtalanság – nem kifelejtendő: a bűn. Megvalósíthatatlan!

Alapként szolgál a törekvés: oldjunk meg minden problémát, uralni akarjuk az életet – a születendő életet is.

Nagy részben megoldhatatlan!

Büntessük meg és szüntessük meg a rosszat és a bűnt.

Megoldhatatlan!

Célok: tegyünk jót, javítsuk a rosszat, segítsünk bajban, betegségben, szomorúságban és így tovább. Ha nem Istent vesszük mérceként illetve a jóság, szeretet, igazságosság meghatározójaként, fáradozásunk emberi fércmű marad csupán. Isten az, aki értelmet ad életünk fáradozásainak s megadja a helyes irányt. Ő az aki „értelmessé” teszi életvitelünket, aki megérteti velünk, miért fontos ez s miért rossz, értelmetlen megoldás az a másik.

Mai fiatalok keresik egyenként a dolgok, összefogóan az élet értelmét és rendezni akarják a jelenségeket, tényeket, fontosságuk szerint. A házasság példaként nagy felelősséggel vállalt sokrétű mű, családot alapítani Isten akarata szerint, amiben a ma mindenhol egyedül szerepet játszó szexualitás egy része csupán a nagy egésznek, beágyazva a többi történésbe és törvényszerűségbe. Ösztön soha nem lehet főcél, hanem szolgálja a főbb célokat. Ezt is meg kell értsék a fiatalok, fel kell készülniük erre. Aki nem készül fel rá, nem lesz „házasság képes”, úgyis mondhatnánk: nem képes családi életre évtizedeken át. Ezért a számtalan válás (más okok mellett).

Az élet értelme Istent megismerni, ajándékát, az istengyermekséget elfogadni és szeretetében megvalósítani.

2.

Indonéziának néprajzi, nyelvi, kulturális és vallási szempontból oly sokféle népességéért imádkozunk, hogy egyre

(Folytatás a 2. oldalon)

FRANK MIKLÓS:

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Vissza az őserdőbe?

Kérdések a nudizmus körül.

A beszélgetés, melynek során a nudizmussal kapcsolatos kérdések felmerültek, a nyár elejére nyúlik vissza. Lehet, hogy szeptemberre elvesztették aktualitásukat, de elképzelhető, hogy éppen a nyári tapasztalatok a strandokon vetik fel a problémát: „Mit szól az Egyház a nudizmushoz?" A kérdést indokolttá teszi a tény, hogy egyre jobban terjed a „topless" strandolás szokása és egyre kevesebb az olyan ország, ahol a hatóság ebben a jó ízlés és a közerkölcsök elleni vétséget lát. Nem kell-e hát az Egyháznak is tudomásul venni, hogy a közfelfogás ma már nem ütközik meg a meztelenségen, mert úgy érzi, hogy az „természetes", ill. hogy épp a múltbeli álszemérem volt erőltetett, természetellenes? Ha ez azonban így van, akkor vannak-e még és hol vannak a határok?

Miklós atya válasza:

Nem gondolom, hogy a nyár végével a feltett kérdés veszített volna aktualitásából, annál kevésbé, mivel úgy tűnik, a közvélemény hallgatólagosan elfogadta azt az álláspontot, miszerint a ruhátlan női felsőtest közszemlére tétele – bizonyos körülmények közt – nem áll ellentétben a közerkölcsökkel. Ilyen körülmények adottak a strandokon, ahol az emberek, amúgy is többé-kevésbé levetkőzve, hódolnak a közös célnak: a pihenésnek, kikapcsolódásnak, sportnak. Ezért már nem kelt botrányt, ha valaki öltözékét a minimumra redukálja. Ez ellen már csak azért sem igen lehet kifogás – mondják -, mert ma a média - a nyomtatott és az elektronikus egyaránt – olyan mértékben mutogat közönségének meztelenséget a nap minden órájában, hogy a ruhátlanság a strandon a normalitás keretébe tartozik. Így aztán a gyerekek és fejlődésben lévő fiatalok lelki károsodásának veszélyére való hivatkozás sem állja meg a helyét, sőt fejlődésüket természetes irányban befolyásolhatja. Egyébként – szokták hozzáfűzni ehhez az érveléshez – ha valakit egy ilyen látvány zavar, ne nézzen oda...

Egy eféle gondolatmenet kétségívül megejtő. Az egészség, a természetesség és a közelfogadottság érve ma átütő erejűvé vált és minden egyéb meggondolást – legyen az szociológiai, pedagógiai, pszichológiai vagy erkölcsi – egyszerűen lesöpör az asztalról. Semmiképp sem árthat tehát, ha a ruha és ruhátlanság jelenségét gyökereiben és következményeiben közelebbről szemügyre vesszük.

A ruházat céljai

Mindenekelőtt néhány általános érvényű megállapítás.

1. Ruha gyakorlatilag azóta létezik, amióta az „ember" "a szó teljes értelmében, tehát nem az emberré fejlődés közbülső stádiumait értve, megjelent a földön.

A ruházat célja kezdettől kettős volt: a). A test védelme az időjárás viszontagságaival szemben – főleg az északi féltekén élő ember vonatkozásában;

b). Az elsődleges nemi szervek befedése – a természetes szemérem megnyilvánulásaként.

Míg az első cél fizikai szükségből eredt, addig a másodiktól nem lehet elvitatni egyfajta lelki-szellemi jelleget, amennyiben rajta keresztül az emberi személyiség intimitásra való törekvése nyilvánul meg. Az ember úgy érzi, hogy van életének egy szektora, amely nem tartozik a külvilágra, ezt ennélfogva el akarja tőle különíteni, meg akarja védeni külső beavatkozástól. Ilyen értelemben a ruházat második céljának is van védelmi jellege, hiszen a szemérem is alapjában véve védekezés.

A ruházat további fejlődése során fontos szerepet kapott a ruha díszítő, esztétikai jellege – ez a divat kezdete.

2. A ruha ennélfogva része az emberi kultúrának. Ennek fejlődését vizsgálva megállapítható, hogy a ruházat alakulása a mindenkori kultúrának függvénye, tükre. Ebből következik, hogy egy kultúra hanyatlásának jelei a ruházkodásban is lecsapódnak, feltételezhetően olymódon, hogy az eltér, elidegenül eredeti, természetes céljától. A ruha ez esetben nem a test ill. az intimitás védelmét szolgálja, hanem, főleg az utóbbival szembefordulva, annak felszámolására ingerel. A kultúra alakulása a XX. század végén és a XXI. század elején eredeti céljától való elidegenedés jeleit mutatja a különféle művészetek – festészet, szobrászat, zeneterületén, de az étkezésben és a társadalmi kapcsolatokban is. Erre számos példát lehetne felhozni. Hasonló a helyzet az öltözködés kultúrájánál is: nemcsak az esztétikai szempontok kerültek háttérbe (a „jeans" mint mindenkire kötelező – kétségkívül praktikus, de fantáziátlan „egyenruha" és a többi slamposan viselt ruhadarab), hanem a személyes intimitás szolgálata is, ami – mint imént mondottuk – a dekadencia jele. Valahányszor az ember a szabadság cégére alatt a szabadosságot propagálja, saját embersége ellen követ el merényletet. A strandokon terjedő „topless-divat" is egy hanyatló kultúra szimptómái közé tartozik.

A „nudizmus", mint a meztelenség kultusza

Némileg más megítélés alá esik az a XX. sz. kezdetén a német Richard Ungewitter által kezdeményezett mozgalom, mely „nudizmus", Németországban „Freikörperkultur", rövidítve FKK néven ismeretes. Alapítója, antiszemita és egyházellenes szólamok hangoztatása mellett, az északnémet embertípust magasztalta. Követői a – legalább ideiglenes - ruhátlan életmód segítségével vélik megszabadítani az embert a civilizáció „káros" hatásaitól, testi-lelki egészségét előmozdítani, az Egyház és a polgári társadalom által rákényszeritett „ál-szemérem" helyett gondolatvilágának és magatartásának őszinte, igaz voltát biztosítani.

Annak bizonyítására, hogy az általa propagált „természetes" életmód nem ürügy a szexuális szabadosság terjesztésére, a nudizmus elkülönített telepeken helyezi el követőit, ahova kívülállóknak nincs bejárásuk. A mozgalom tagjai közé előszeretettel fogad be egész családokat, de az egyéni résztvevőktől is megköveteli bizonyos alapvető erkölcsi szabályok betartását.

Mit szól az Egyház mindehhez?

Az egyház és vele az egész kereszténység álláspontja két pillérre támaszkodik:

1. az emberi természetre és a belőle eredő természetes erkölcsre

2. az isteni kinyilatkoztatásra.

A kettő nemcsak, hogy nincs egymással ellentétben, hanem kiegészíti egymást, sőt azt lehetne mondani, hogy az Isten által teremtett emberi természet az Ő első kinyilatkoztatása. A Bibliában lefektetett szóbeli kinyilatkoztatás voltaképpen ezt értelmezi és teszi teljessé.

A ruházat jelentőségét és a szemérem megnyilvánulását a primitív népeknél is, már részletesen fejtegettük. Elgondolkodtató, hogy éppen Sigmund Freud mondotta ezzel kapcsolatban: „A szemérem lerombolása gátszakadást okoz minden téren, brutalitást és a másik személyiségének semmibe vételét". Más szóval a szemérem kiküszöbölése merénylet a természet ellen: nem a szemérem felszámolása tesz természetessé, hanem annak ápolása.

A Biblia az ember testét, mint Isten teremtményét, szépnek és jónak tekinti. A ruhátlanság állapota a Teremtéstörténetben az ember ártatlanságát, Istennel való bensőséges kapcsolatát fejezi ki. Ez szűnik meg a bűnnel: az ember ráébred meztelenségére. A bűnt követő szégyenérzés azt jelzi, hogy az ember eredeti benső harmóniája megzavarodott, nem ura többé önmagának. Ennek palástolására készít magának ruhát.

Az ember belső rendje a Megváltás által természetfeletti síkon visszaállt, a természet vonalán még hosszú az út. Az Ószövetség tudomásul veszi a törést e téren. Éppen ezért tartja nagyra a szemérmet. A szemérem mesterséges kiiktatása, a törés letagadása semmit sem old meg az adott problémából.

Jézus közvetve érinti a témát, amennyiben a férfi és nő kapcsolatáról szólva paráznaságnak tartja, ha valaki bűnös kívánsággal asszonyra néz. Pál apostol a Galatákhoz írt levélben elítéli a kicsapongás minden fajtáját („parázna-ság, szemérmetlenség, fajtalanság"), de többi levelében is a szenvedélyek legyőzésére és a lélek tisztaságára int. Más szóval a keresztény magáévá téve a Biblia szemléletét, szembefordul a hanyatló római-görög kultúra testkultuszával és a belőle fakadó túlfűtött szexualitással. Sikerült is az egész kérdéskomplexumot új megvilágításba helyeznie, amivel nagy elismerést váltott ki.

Később – részben a Kelet felől terjedő, a testet megvető manicheizmus befolyására – az Egyházban is mutatkozott olyan tendencia, mely a testet a bűnök forrásának tekintette és túlzó aszketizmussal igyekezett a szellem uralma alá vetni. Innen ered a még manapság is hangoztatott vád, miszerint az Egyház testellenes lenne, ami természetesen nem felel meg a valóságnak.

Az Egyház tanítását szépen foglalja össze a II. Vatikáni Zsinat „Gaudium et Spes" kezdetű lelkipásztori konstitució-ja az Egyház és a mai világ viszonyáról. Az első rész I. fejezete szól az emberi személy méltóságáról. Ennek alapja, hogy „az ember Isten képmására van teremtve". De az ember „visszaélt szabadságával, szembeszállt Istenével", ezzel „szétrombolta saját rendjét". „Az eredmény: az ember meghasonlott önmagában". „Az ember test és lélek egysége... tehát nem szabad lenéznie a testi életet; éppen ellenkezőleg: kötelessége, hogy jónak és tiszteletreméltónak tartsa testét, hiszen azt Isten teremtette és feltámasztja az utolsó napon".

Ezek kiegészítéseképpen még néhány mondat a Katolikus Egyház Katekizmusából a szemérmességgel kapcsolatban: „A szemérmesség megőrzi a személy intimitását. Tiltakozik annak felfedése ellen, aminek rejtve kell maradnia" (2521) „A testi szemérem mellett létezik érzelmi is. Óvást emel pl. az emberi test „magamutogató feltárása" ellen, egyes reklámokban vagy médiumok intimszférát sértő törekvéseiben. A szemérmesség olyan életformát sugall, mely ellenáll a divat kényszerének és az uralkodó ideológiák nyomásának" (2523). „A gyermekek és fiatalok szemérmességre nevelése annyit jelent, mint az emberi személy méltóságára ébreszteni őket" (2524). Igen, amikor az ember emberré vált, kijött az őserdőből. Nem kellene oda visszatérnünk... Persze senkit se lehet erőszakkal visszatartani... ■

IMASZÁNDÉKOK

(folytatás az első oldalról)

inkább törekedjenek igazságos és demokratikus jövőt építeni – egységben és kölcsönös megbecsülésben.

Különböző népcsoportok vallási gyülekezeteiben él a meghatározás: a mi vallásunk gyakorlói jutnak el a Nagy Istenhez. Eddig rendben. Ha azonban a „kiválasztottság" más vallások tagjainak kitaszítását, elűzését, esetleg megölését eredményezi, súlyos bűnök kerültek az emberközi kapcsolatok meghatározásába. Sok érték hiányzik s a vallás emberi érzések (büntetésvágy, bosszúállás stb.) megvalósítójává degradálódik. Sok imádság, szükséges amíg a „másfajta"ember észrevételétől az igazságosság fejlődésén át, demokratikus értés-elfogadáson át a megbecsülésig eljutnak a különböző vallású emberek.

Fejős Ottó

A VEZÉRCIIKK FOLYTATÁSA

kezet ragadjátok meg!

Fontos, hogy tudjunk egymásról, ezért le kell fektetni mindenhol – még ott is, ahol nincs magyar pap – a magyar katasztert. –

Hány magyar család, hány magyar gyermek van a körzetben, mennyi a magányos?

Mennyi mindent kellene és lehetne itt tenni, ha több lenne bennünk a magyar lélek, magyar szív és öntudat.

Ez csak a kezdet, a felrázás, a magyar lélekébresztés! A többi azután jön. Fajtánk bátor, találékony és életreval ó. Miért nem tud az lenni a magyarság vonalán is?

Áldásommal

Mindszenty József

Amikor befejezte a diktálást Mindszenty, a szöveget mégegyszer átnézte. Itt-ott javított egy-egy kifejezésen és aláírta.

Aztán sokáig hallgatott. Kinézett a repülőgép ablakán. Csodálatos városok, tornyok képe rajzolódott ki a ragyogó felhőtorlaszokból. – *„Így még nem láttam a felhőket"*, mondta csendesen.

Caracasban leszálltunk üzemanyagért. A magyar kolónia leghűségesebbjei, – munkanap ellenére – ott szorongtak a váróteremben; sokan gyermekeiket is elhozták. Mindszentyt bevezették egy külön váróterembe pihenni; nagyon fáradtnak látszott. Átadtam a körlevelet Fényes Ildikónak. Megfogta mindkét kezem és könnyek között kérlelt: – *Főtisztelendő úr kérem, vigyázzon, nagyon vigyázzon a Bíboros úrra!* – dr. Héger, a derék magyar orvos, egy szívgyógyszert kötött a lelkemre. Mikor újra elindultunk, az egész kolónia sírt... Mindszenty pedig ült az ovális repülőablaknál és folyton keresztet vetve áldotta őket, míg el nem tűntek szemünk elől...

*Megjelent az Életünk 1984 októberi számában. A cikk minden mondata ma is nagyon időszerű. ■

Madridi levél

Békecsókok

Mi tagadás, több mint százhúsz külföldi utazás után egy pápai látogatás aligha „hír". Nem hívja fel magára különösen a figyelmet, ha csak nem olyan az úti cél, mint Fidel Castro Kubája. A közelmúlt ukrajnai út azonban ugyancsak kiérdemelt egy kis figyelmet, bár nem annyira a politikai háttérre való tekintettel.

Ha hinni lehet a statisztikáknak, az ukrán állam 50 millióra rugó lakosságának 44 százaléka nem hívő; szám, melyben bizonyára bent foglaltatnak az ateisták és az agnosztikusok egyaránt. Tudósítók azonban vallási szempontból „darázsfészekről" beszéltek: a nagy többséget három ortodox egyház tagjai teszik ki, vannak azonban görög, latin és örmény szertartású katolikusok, hat kis protestáns felekezet követői, továbbá izraeliták és mohamedánok is. II. János Pált a kereken hatmillió katolikus képviselői hívták meg, s ha ez nem lett volna elegendő, Leonyid Kucsma köztársasági elnök, – a Szovjetunió kommunista pártjának volt központi bizottsági tagja – is.

Maga a Szentatya szavai szerint ő „a béke hírnökeként" érkezett s célja korántsem a prozelitizmus, Róma befolyásának növelése volt. Ez azonban nem volt elegendő ahhoz, hogy fogadja őt a moszkvai patriarchátustól függő Volodimir metropolita, a többségi ortodox egyház vezetője. Viszont nem tagadta meg a békecsókot Filaret patriarcha, a Moszkvától független, ukrán nemzeti egyház feje, meg egy másik, kisebb autokefal egyházé, mely külföldön, az emigrációban született.

Beszédében megemlékezett a pápa a görög szertartású katolikusok szenvedéseiről a sztálinizmus korában, – amiről beszélhetnének a kárpátaljaiak is, – a zsidóság nagy véráldozatairól, a mohamedánok nehéz helyzetéről, különösen a krimi tatárok kitelepítéséről. Megállapította, hogy a római és a kievi egyház közötti viszonyban voltak fényes szakaszok, de szomorúak is; elismerte a saját tévedéseket és megbocsátotta az ortodox által a katolikusoknak okozott bajokat.

A moszkvai vonalat követő ortodoxok magatartása azonban nem változott és mutatta, milyen nehézségekbe ütköznek az ökuménikus törekvések. Mint az Görögországban is észlelhető volt, ott a legerősebb az elutasítás, ahol a legkisebbek a dogmatikai és a liturgiai különbségek. A moszkvai patriarchának igaza lehetett abban, hogy a római és a keleti egyház közötti, százados elkülönülést nem lehet nyilatkozatokkal legyőzni. Viszont az őszinte közeledés szándéka éppen az ortodoxia széles körei részéről hiányzik.

A legnagyobb lelkesedés a szentatyát Lviv (azelőtt Lwow, régebben Lemberg) városában fogadta, ahol a római katolikusok többsége él a hosszú lengyel és a rövidebb osztrák uralom emlékeként. Sok hívő most is a szomszédos Lengyelországból érkezett. A pápa fel is szólította a két ország fiait, hogy „győzzék le a múlt fájdalmas emlékeit".

Míg ezt a levelet kopogtam az írógépen, szemem egy kis, négyrészes ikonra, bronz, hordozható oltárra esett. Egy spanyol rokon hozta majdnem hatvan esztendeje Oroszországból. Rajta a keleti egyház tizenkét nagy ünnepének az ábrázolása és az ország négy, legjobban tisztelt Szűz Máriája. Az ünnepek a mi ünnepeink is, a Máriák a czestochowai, einsiedelni és besnyői is lehetnének. Valóban oly nagy volna a különbség, oly nehéz a testvériség tisztelőik között?

Rónai Zoltán

Köszönjük, ha megújítja az Életünk előfizetését!

„Bajorország és Magyarország ezer éve"

Kiállítás Passauban

Müncheni egyházi közösségünk Szeniorok Klubjának és Rózsafüzér Társulatának évi zarándoklata idén június 28-án Passauba vezetett, a szép, régi, történelmi múltú városba, a három folyó, a Duna, Inn és Ilz deltájában. Utunkat különösen időszerűvé tette a passau-i Oberhaus Múzeumban rendezett *„Bajorország és Magyarország ezer éve„* című kiállítás, amely még október 28-ig várja látogatóit.

A Straub-féle – már jól ismert – autóbusszal érkeztünk utunk céljához. Szép nyári napsütésben sétáltunk végig az óváros patinás keskeny utcáin.

Első utunk a Niedernburg-i apácakolostor román stílusú templomába vezetett, ahol *Cserháti Ferenc* atyánk szentmisét celebrált. Szentbeszédében méltóan emlékezett meg első magyar királynénkról, Boldog Gizelláról, akit ebben a templomban helyeztek örök nyugalomra. Gizella királyné sírját a magyar látogatók sok szép virággal borították el. Nemzeti színű szalagok díszítik az ereklyetartót, melyben Gizella földi maradványit, csontjait őrzik. *Renáta nővér*, a zárda lakója szeretettel gondozza a sírt. Ismertette az elmúlt évek kutatásainak és az ereklyék újra elhelyezésének történetét, Gizella életútját, aki Szent István halála után ide vonult vissza és itt fejezte be életét. Meghatottan szemléltük első királynénk szépen helyreállított nyughelyét.

Délidő volt, amikor az óvárosba mentünk és közvetlenül a Duna-parton, az egyik vendéglőben, a szabadban ebédeltünk. Élveztük a gyönyörű kilátást a Dunára és a szemben lévő magaslaton épült erődítményre, az Oberhaus Múzeum épületére. Rövid Duna-parti séta után autóbuszunkba szálltunk és felkapaszkodtunk az Oberhaus Múzeumba, amely a régi várépületben kapott helyet. Megtekintettük a *„Bajorország és Magyarország ezer éve"* c. kiállítást, amely a honfoglalás korától a legújabb időkig mutatja be a két ország kapcsolatának történetét, a sok-sok évszázados átsatásokból származó leletet és emléket. Számos becses emléktárgy a honfoglalás korából a budapesti Nemzeti Múzeumból időszakos otthont kapott ezen az értékes tárlaton. Láthattuk a honfoglaló magyarok félelmetes nyilait és az augsburgi Ulrich-keresztet, az 1494-ből származó ötvös remeket a lechmezei csatáról. A későbbi századokból Mátyás király gyönyörű korvináit is kiállították.

A mindannyiunk tetszését kiváltó sikeres kiállítást az augsburgi *„Haus der Bayerischen Geschichte"*, Passau városa és püspöksége szervezte a budapesti Magyar Nemzeti Múzeum szoros együttműködésével. A nyugati országokból érkező látogatók itt sok értékes információt kaphatnak Magyarországról. A kiállítás meggyőzheti őket arról, hogy nemcsak a csikós-gulyás romantika jelenti az ezeréves magyar államot.

A Duna-parti Oberhaus Múzeumból az Inn-parti városrészbe vezetett utunk, a Mariahilf-templomhoz. A magaslaton épült kéttornyú szentély arról nevezetes, hogy I. Lipót császár itt adott hálát Istennek a török hódítókon aratott győzelemért. *Szabó Árpád*, az Inn-város plébánosa, *Cserháti atya* egykori teológus társa és régi barátja ismertette a templom és a hozzá tartozó zarándoklépcső történetét.

A nap rövid volt ahhoz, hogy a híres passaui dómot is megtekintsük, az építészeti remekművet, amely a világ legnagyobb templomi orgonájával büszkélkedik. Útban hazafelé beborult az ég és zápor verte autóbuszunk ablakát. Mi azonban vidáman dalolgattuk a szebbnél-szebb magyar nótákat. Tartalmas, szép zarándoklat emlékével tértünk haza.

Dr. Takáts Endre

Magyar koszorúk Gizella királyné Passau-i sírjánál

Késői jóvátétel

A katolikus egyház Németországban folytatta a kutatást azon személyek iránt, akik a második világháború idején – kelet-európai kényszermunkásként – egyházi intézményekben láttak el feladatokat. Nekik a helyi Caritas-szervezetek útján fejenként 5000 márkát utalnak át kései jóvátételként. A katolikus egyház - az evangélikussal szemben – nem társult a német kormány és ipar által létesített 10 milliárd márkás alaphoz, amelyből a náci korszak még életben lévő mintegy másfélmilliónyi kényszermunkását részesítették anyagi kárpótlásban. A német püspökkari értekezlet döntése alapján az egyházi intézmények egykori kényszermunkásait közvetlenül részesítik jóvátételben. Az igényeket a jövő év végéig kell benyújtani a katolikus egyházi szerveknél. ■

Református istentisztelet Münchenben a hó. minden 2. és 4. vasárnapján, 11 órakor, Reisinger Str. 11

Levél Erdélyből

Előző levelemben azt ígértem, hogy beszámolok majd a március 15-i ünnepségről. Csak jót írhatok. A jó Isten szereti a magyarokat, mert arra az egy napra elvonult a zimankós, rossz idő, ragyogóan sütött a nap, a csontig hatoló szél is elállt és zavartalan, gyönyörű ünnep volt. Magyarországi vendégeink is voltak, itt volt a Duna TV, s biztosan hívei közül többen is láthatták a Duna TV-ben élőben közvetített ünnepséget, parádés felvonulást, hallhatták a szívet melengető szép beszédeket, szavalatokat. Nagyon szép volt! Talán azért készültek a székelyek ilyen parádés ünnepségre, mert mindig attól félnek, hogy talán ez lesz az utolsó ünneplés, talán jövőre már nem engedik, nem lesz rá lehetőség. Hála Istennek, zavartalanul, szépen zajlott le minden a kb. tízezer résztvevővel Kézdivásárhely főterén.

A másik nagy nemzeti ünnepünk aug. 20-án a Perkő nevű helységen lesz, Szentlélek és Szentkereszt faluk között lévő dombon, a Szent István emlékére épített kápolnánál. Oda zarándokok is jönnek zászlókkal, gyalogosan, de külföldről is, mert búcsú van azon a napon.

*

Hogy lesz valakiből jó magyar? – kérdezhetné bárki.

Azok a magyarok, akik olyan közegben élnek, ahol szabadon vallhatják és élhetik meg magyarságukat, azok nem tudják eléggé értékelni magyar voltukat, ünnepeik iránt közömbösebbek, de ahol ezért meg kell küzdeni, ki kell harcolni, kockázatot kell vállalni, viselni a következményeket, ott magyarabb a magyar, büszkébb magyarságára, mélyebben átéli az ünnepek szépségét, többet tesz azért, hogy bizonyítson, jobb, nemesebb, nagyobb mint bármelyik más nemzetiség. S ezt vállalja akkor is, ha tudja, talán keserűen kell bűnhődni miatta. Én úgy lettem jó magyar, hogy édesapám majdnem az életével fizetett a magyarságáért.

*

1940-ben, amikor a bécsi döntés értelmében Észak-Erdély visszakerült Magyarországhoz, már nagy izgalommal, sóvárgással várta mindenki a napot, amikor végre magyarul lehet énekelni, szavalni, ünnepelni, hiszen 20 évig volt megalázva, elnémítva, gúzsba kötve rabságban az itteni magyarság. Édesapám nem bírta kivárni ezt a napot és két héttel a nagy esemény előtt egy éjszaka kitette a házra a magyar zászlót és a kapu előtt lévő sánc cölöpjeit lefestette piros-fehér-zöldre. Aztán elment hazulról. A román katonák, tisztviselők, hatalmasságok kivonuló félben voltak, de még ők voltak a hatalmon, tehát reggel már katonák jöttek, letépték a zászlót, kivagdalták a cölöpöket és édesapámat keresték. Mivel nem találták meg, nekünk a 8 éves nővéremnek és nekem (aki 5 éves voltam) megtiltották, hogy kimenjünk a lakásból és oda sem jöhetett be senki. (Anyánk nem volt.) Őr állt a kapunk előtt éjjel nappal, édesapát keresték, körözték, de a faluban, a közeli erdőben és a szomszéd falvakban bujkált. Nekünk a szomszédok a kerítés résén dugták be az ételt, amit nagymama küldött.

Féltünk ketten és minden este sírva aludtunk el, édesapáról nem tudtunk semmit a két hét alatt, majd a nagy napon a magyar katonákkal együtt jött be a faluba, nagy örömmel szaladtunk szembe vele. Már azt híresztelték, hogy meglőtték a mezőn, de a patak szélén egy üres-odvas fűzfába belemászott és ott menekült meg a lövöldöző katonáktól.

Hát ez az emlék végig kísért az életemen, s talán ez tett jó magyarrá engem.

Futásfalva, 2001 június

Finta Etelka

GYERMEKEKNEK

„Nagymama", harsogja túl Marci öcsém a kerekek zörgését. „Én azt hiszem, hogy szamarunk sántít." „Állj meg", parancsolja nagymama. „Nézzük meg, mi van vele!"

Marci és nagyanyó leszállnak, én a szekéren maradok és figyelem, mit csinál mama. Hiszen jól tudom, hogy ő nagyon kiismeri magát az emberek és állatok sérüléseiben. Kenőcsei és különös gyógynövényei messze földön híresek.

„Nem találtam semmit", szólt nagymama. „Talán csak fáradt a jószág. Álljunk meg egy pihenőre!" Marci és én elkísérjük Fülest a közeli erdő széli legelőre had pihenjen és egyen egy keveset. Leülünk mi is és uzsonnázunk jóízűen.

Hirtelen a mellettünk lévő csoportból megszólal valaki: „Uram, taníts meg minket imádkozni!" Imádkozni tanulni? Kíváncsian néztek át a számomra idegen emberekre. És hirtelen feláll egy ember és így szól: „Mikor imádkoztok, ezt mondjátok: „Atyánk! Szenteltessék meg a te neved. Jöjjön el a te országod. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. Bocásd meg a mi bűneinket. Mert mi is megbocsátunk minden ellenünk vétkezőnek. És ne vígy minket kísértésbe."

Halkan odasúgja nekünk nagyi: „Ez Jézus! S ott az emberek körülötte mind barátai."

Tudom én jól, hogy ki Jézus, noha sohse láttam vagy hallottam őt beszélni. Otthon és a suliban sokat mesélnek róla. Sokan hiszik, hogy ő a várva várt Megváltó. Mégis megkérdezem: „Miért kell minket imádkozni tanítson, nagymama? Hát nem imádkozunk mi amúgy is reggel-este a jó Istenhez?"

Mielőtt nagyi még válaszolt volna, Marci szólal meg halkan: Jézus más megszólítást ajánl nekünk. Atya szerintem az, aki sokkal közelebb áll hozzám, mint egy akármilyen távoli isten. Egy Atya mindig hozzánk tartozik. Neki mindent el mernék mondani."

Nagymama helyeslően bólint. „Figyeltétek mit mondott? Ne mindig csak magunkért imádkozzunk! És ne mondjuk állandóan imáinkban, hogy 'én'! A TE neved legyen megszentelve, a TE országod jöjjön közénk." „Megszentelni egy nevet? Ezt nem értem!"

Nagyi megmagyarázza: "Tudjátok, hogy milyen sok ember nem hisz Istenben, sőt gúnyt próbál űzni belőle. Ez rossz. Ezért kell imádkozzuk, hogy az ő nevét tiszteljék. – Marci hozzáfűzi: „Hogy Isten uralma megvalósulhasson a földön, az emberek békében és örömben kellene éljenek. Ettől még nagyon távol vagyunk!"

Még sohse hallottam Marcit ilyen okosan beszélni. „És a kenyér? Miért mondja Jézus, hogy Atyánk csak annyi kenyeret adjon, amennyire naponta szükségünk van?", kérdezősködök tovább. „Mi zavar Téged ebben? Holnap már nem akarod, hogy jóllakjál? Hiszen tudod, hogy nem tőlünk függ a termés. Ezért kell mindig kérnünk", válaszol Marci.

De én újabb kérdéssel akadékoskodok: „Nemcsak kenyérre van szükségünk, hiszen az előbb még erdei szamócát is ettünk!" Most már nagymama vág közbe: „A kenyér szóval Jézus mindenre gondol, ami az életet szolgálja. De semmiből se túl sokat."

„A legnehezebb csak most következik: szívből megbocsátani annak, aki engem megbántott", latolgatja Marci. „Még akkor is, ha látom, hogy akarattal történt!" Nagymama megmagyarázza Jézus szavait: „Ha jól értettem, akkor mielőtt mi Istent bűneink megbocsátására kérnénk, meg kell vizsgáljuk előbb magunkban, hogy őszintén hajlandóak vagyunk-e másoknak is megbocsátani? A kettő össze van kötve és az egyik a másik nélkül nem működik."

S akkor Jézus szavait halljuk ismét a szomszédból: "Kérjetek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak. Mert aki kér, kap, aki keres, talál és a zörgetőnek ajtó nyílik."

Nem esik Istennek nehezére, ha mi mindig őt valamiért kérjük? Te is mondod nekünk sokszor, hogy az állandó kéregetésünket már hallani se tudod?", kérdeztem nagymamát halkan. Nagyi mosolyogva válaszol: „Ti kértek és azonnal elvárjátok kéréseitek teljesülését. De ez nem megy mindig. Néha jó is ez így. Mert megtörténhet, hogy idővel ti is belátjátok: amit kértetek, nem is föltétlen szükséges nektek."

Mikor továbbutaztunk, öröm és megnyugvás töltött el engem. Nemcsak azért, mert Füles már nem sántított, hanem mert Jézus azt mondta: „Kérjetek, és adnak nektek." És ezt minden feltétel nélkül ígérte. Legalább ő tud ilyen lenni!

József atya

FIATALOKNAK

„....ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok, vagy pengő cimbalom". (1. Kor 13, 1-13)

Szent Pálnak sorai a szeretetről, talán a legszebb írás, amit az emberiség történetében valaha is papírra vetettek. A szeretet himnuszának utolsó sorai külö-nösen mélyen belevésődnek szívünkbe, lelkünkbe. „Addig megmarad a hit, a remény és szeretet, ez a három." „Addig", a Vele való találkozásig, ez a három létünk, minden földi küszködésünk mércéje, alapja.

A hit. *Ha azt mondom „hiszek", erre gondolok: megbízom, ráhagyatkozom, feltétel nélkül kötődöm valamihez, vagy valakihez. Hétköznapi életünkben alig vinnénk valamire, ha nem tudnánk hinni az adott szónak, az őszinte emberi, baráti, munkatársi közeledésnek, ígéreteknek. Igaz, néha csalódunk, emberi kapcsolataink tisztázására, őszinteségére árnyék vetődik. De mennyire vigasztaló az a biztos tudat, meggyőződés, hogy van, létezik egy minden földi csalódást oldó, minden emberi gyengeséget feledtető erőforrás, Isten, akiben soha nem csalatkozunk, mert Ő maga az Igazság.*

A remény. *Valaminek megvalósulásában, eljövetelében bízni, valamint tervezni valamiről, azután vágyakozni. Ez reményünk alapja. Mindent, ami minket foglalkoztat, ami velünk történik, erre az alapra érdemes és kell építenünk. Tudjuk ugyanis, a keresztény ember számára a reménytelen élet fényében új távlat nyílik a Végtelen felé, amit Szent Pál egyetlen szóval így nevez: „addig", akivel való találkozásunk után beteljesedik hitünk, reményünk. Csak egy marad, a legnagyobb, a szeretet.*

A szeretet, Isten szeretete az ember iránt. A legnagyobb, legfontosabb, a legértékesebb ajándék, ami nélkül semmi sem lehetséges, ami nélkül minden üres, tartalmatlan. Minden olyan, mint a zengő ércnek zöreje, mint a pengő cimbalomnak elhaló, szétfoszló hamis dallama.

Pál atya

A szeretet gyémánttá teszi az ember szívét, hogy semmi keserves ütésektől meg ne romoljon.

Pázmány

CSIKSOMLYÓ ÉS A GYEREKÁLDÁS

Az a táj, amelyre kihatott Csíksomlyó sugárzása, különösen a Keleti- Kárpátok mentén a Hargita két oldalán, megoszlás nélkül megőrizte azt a kereszténységet, amelyet 1000 évvel ezelőtt elfogadott a magyarság. Csík, Gyergyó egészen, Udvarhely, Háromszék, Marosszék keleti részei egységesek maradtak vallásilag a legutóbbi időkig. Ezek azok a részek, ahonnan a XVI. századtól zászlók alatt zarándokoltak a csíksomlyói búcsúra, és vettek részt a Kissomlyóra felvonuló nagy körmenetben. Sőt, a Kárpátoktól keletre eső Moldovából is rendszeresen jött *keresztalja*. A diktatúra felismerte a búcsús felvonulások összetartó erejét, és ezért karhatalom, hadgyakorlat, motorkerékpár- versenyek bevetésével szereztek érvényt a búcsús körmenet betiltásának. Nemcsak Csíksomlyón, hanem mindenütt a katolikus vidékeken. Ez a sors várt minden vallásos körmenetre a templomokon kívül, mint az úrnapi, a búzaszentelő, a húsvéti feltámadási körmenet, mely a templomudvarba szorult.

A búcsú két résztvevője

Talán ennek az elnyomásnak lett a következménye, hogy a változás után évről évre népszerűbb lett a csíksomlyói búcsú. Már nem tízezrek, hanem százezrek vonultak fel. Kissomlyó hegye zengő heggyé változik a keresztaljak énekétől, mintha egyetlen lélek irányítaná az egész tömeget. Valóban egy lélek hatása alatt énekel, imádkozik a több százezres hívő sereg. Itt mindenki testvért lát egymásban.

Csíksomlyó látképe

Érdekes népi hagyomány őrzi azt a hitet, hogy gyermektelen, de Csíksomlyón gyermekáldásért imádkozó házasok az Isten-anya közbenjárására megkapják a gyermekáldás ajándékát. Mi az alapja ennek a hitnek, nem tudjuk. Az érdekeltek beszélhetnének erről. Egy azonban tény: évszázadokon keresztül Csík vidéke minden pusztító, népirtó veszedelmek ellenére a legújabb időkig népes családok és falvak otthona volt. Nemcsak hogy nem fogyatkozott népességében, hanem még kirajzásra is jutott mindenfelé Erdélybe és a Kárpát-medencébe.

Pedig ezt a tájat nem kímélték a történelem csapásai: a sorozatos tatárbetörések: 1241-, 1658-, 1661-, 1694-ben, sőt 1690-ben még Thököly *„tatárjai"* is. 1661-ben minden templomot felgyújtottak, ezreket legyilkoltak, fogságba hurcoltak. Az 1717-1719. évi nagy szárazság után fellépő pestisben minden harmadik lakos a járvány áldozata lett. A veszteségeket kiheverték, mert maga a nép nem lett saját gyilkosa a születendő élet elutasításával. Miért? Csíkban csak egy középkori templom áll romként Csíkszenttamás mezején, de ott is új templom épült az Olthoz közelebb költözött faluban. A templomok mind megújultak, megteltek s népes családok éltető, fenntartó forrásai lettek.

Ilyen rendkívüli forrás lett a csíksomlyói Szűzanya temploma, amelynek kegyszobra felemelte a lelkeket az üdvözültek mennyei országának Királynőjéhez, az Úr Jézus élő édesanyjához, aki Szent Fiát tartva karján figyelmeztetett nemcsak az isteni gyermek imádására, hanem minden életre hívott gyermek tiszteletére. Arról, aki áhítattal tekint fel a kegyszoborra, és hittel idézi az ég Királynőjét, nehezen tételezhető fel, hogy képes lenne elutasítani a gyermeket, akit már életre indított a házastársi szeretet. Népünk egységének ápolása, jövőjének, fennmaradásának biztosítása megéri, hogy évről évre minél többen legyenek együtt az isteni Édesanya kegyhelyén. Ahol megerősödnek abban a ragaszkodásban, amely a lelkeket a szülőföldhöz, a szülőfalu templomához köti. A százezrek felvonulása megerősíti őket abban a meggyőződésben, hogy sokan vagyunk még együtt, és reményünk van arra, hogy a jövőben is sokan leszünk egyek és együtt.

Lestyán Ferenc

Romániai Magyar Szó (Bukarest)

❖

Hitoktatás a német iskolákban

A hittan csaknem az összes német tartományban rendes iskolai tantárgy, éspedig minden iskolatípusban, tehát a középiskolákban, gimnáziumokban és szakiskolákban is. A szülők ha nem kívánják 14 év alatti gyermekük hitoktatását, kiírathatják őket. Tizennégy évesnél idősebb diákok maguk dönthetnek. Csupán Berlinben és két tartományban: Brandenburgban és Brémában nincs rendes iskolai hitoktatás. Hogy mi lesz helyette, még eldöntetlen kérdés. *KNA*

A németek hite

Egy hamburgi EMNID intézet által végzett közvélemény-kutatás szerint a németek 58 %-a hisz abban, hogy Jézus Krisztus Isten Fia. A nőknél magasabb, 65 %-os ez az arány, a férfiaknál csak 50 %. A nyugati tartományokban 4 %, az öt keleti tartományban 5 % úgy véli, hogy Jézus Krisztus nem is élt. *KNA*

Skoda-Volkswagen – Európa

A csehek számára az Európai Unió felé vezető úton több a lélektani akadály, mint a gazdasági – nyilatkozta *Vaclav Kaly* prágai segédpüspök, aki korábban a Charta 77 ellenzéki mozgalom egyik vezető tagja volt. Az idősebb nemzedék nem szívleli a németeket, tart a munkaerő szabad vándorlásától. A Skoda-gyár a cseh nemzeti identitás egyik *jelképe* volt, és az a tény, hogy egyesülése a Volkswagen Művekkel bár gazdaságilag előnyös Csehország számára, nem változtat azon, hogy a cseh közvélemény a változást „német beavatkozásként" éli meg. A politikai vezetők – Vaclav Havelt kivéve – nem igyekeznek a közvéleményt az Európai Unióba való csatlakozás irányába hangolni. *KNA* ■

A sárospataki Árpádházi Szent Erzsébet Történelmi Társaság életéről

A hagyományos sárospataki Szent Erzsébet megemlékezéseket, illetve ünnepeket az elmúlt év óta új elem gazdagítja. Néhány évvel ezelőtt Perényi János, a strassbourgi Európa Parlamentnél akkreditált magyar nagykövet kulturális útvonal létrehozását kezdeményezte, amely Árpádházi Szent Erzsébet életének és kultuszának főbb állomásait kapcsolná egybe. Példa lehet erre a Compostellai Szent Jakab zarándokút. De esetünkben nemcsak vallási zarándokútról van szó.

Az Árpádházi Szent Erzsébet Történelmi Társaság tavaly novemberi és idei júniusi megbeszéléseken gyakorlati tennivalókat is fontolgatott. Tárgyaltak a pataki katolikus templom közelében lévő szép régi épület felújításáról és átvételéről; itt kapna helyet a Keresztény Gyűjtemény s a társaság irodája is. Patak kiinduló és szervező központja lenne az említett Európai Kulturális Útvonalnak.

Mint érdekességet említjük, hogy Budapesten a Szent Ferenc sebeiről elnevezett templom sekrestyéjében őrzik a mi Szent Erzsébetünk vándorbotját. Fogójánál kis alamizsna tartó van az elosztandó filléreknek. Régen a bécsi Erzsébet- nővérek őrizték, a rend feloszlatásakor árverésre került, s az ezüstdíszítésű botot gróf Hadik András megvásárolta és Szent Erzsébet Betegápoló Nővéreire hagyta.

Az idei sárospataki tanácskozás záró pillanatait a várfalak tövében töltöttük s a Történelmi Társaság 6 éves alapítása és ötéves hivatalos működése évében rózsát ültettünk a magyar királylány emlékére. A középkori életet idéző vásár és játékok, valamint az immár hagyományossá vált püsköstdi kosztümös felvonulás mellett idén a Társaság szorgalmazásának köszönhetően Budapesten, a Szent István Társulatnál megjelent a "Magyarország virága – 13. századi források Árpádházi Szent Erzsébet életéről" alcímmel egy közel 400 oldalas könyv. Első része a szentté avatással kapcsolatos írásokat tartalmazza. Eddig csak viszonylag késői legendák és többé-kevésbé regényes életrajzok voltak olvashatók magyarul.

A könyv második része három korai legendát tartalmaz. Az első csak néhány évvel a szentté avatás után íródott. Legbővebb az utolsó, Dietrich von Apolda, latinosan Theodericus Thuringus részletes legendája, amely a Szent Erzsébet széles körben elterjedt ikonográfiájának az alapja.

Szathmáry-Király Hanna
Waldalgesheim

Paskai bíboros Isztambulban

I. Bartolomaiosz pátriárka meghívására Paskai bíboros május közepén Isztambulba utazott. A város nevezetessége, a *Hagia Sofia* templom után felkereste Szent László királyunk leányának, *Boldog Piroskának* szép mozaikját és egykori síremlékét. Ellátogatott *Tekirdagba* (Rodostóba) II. Rákóczi Ferenc egykori lakóházához és a néhány éve megnyitott emlékparkba is. A konstantinápolyi pátriárka – a közelmúltban háromszor járt Magyarországon – a Duna mentén élő népek együttműködésének és a környezetvédelemnek elkötelezett apostola. *S.L.* ■

A szent király boldog felesége

Civakodó Henrich még nem kedvelte magyari eleinket. Joggal! Őseink ugyanis az ő uralkodása idején portyáztak nyugaton és nyugtalanították Európa keresztény népeit. Ismerjük Eckehard mester leírását a Sankt Galleni kalandról. Akkortájt került a Mindenszentek litániájába a könyörgés: *„A saggittis Hungarorum libera nos Domine."* (A magyarok nyilaitól ments meg Uram, minket!) Basel a híres rajnamenti püspöki város története is emlékeztet őseinkre, akik a város lakóit a közeli Jurába űzték, a román templomot felgyújtották és Rudolf püspököt legyilkolták. A mai Baseli Münster altemplomában látható kőbe örökítve a mártír püspök holtteste a következő felírással: Von den heidnischen Ungarn getötet!

Szent István és Gizella szobra a történelmi Veszprém várfokán

II. Henrich herceg civakodó Henrich, messze tekintő, államférfiúi képességekkel rendelkező szentéletű fia viszont már jobb véleménnyel volt a magyarokról. Tudomása volt Wolfgang regensburgi püspöktől – aki egyébként, mint einsiedelni bencés Magyarhonban is járt és próbálkozott pogány eleinket Géza fejedelem kérésére és nagyvonalú támogatásával a keresztény hitre téríteni. Tudjuk, nem sok sikerrel. Wolfgang viszatért Einsiedelnbe. A nagyműveltségű jámbor bencést hamarosan Regensburg püspökévé választják. Ebben a minőségében a herceg tanácsadója lett és gyermekeinek, így Gizellának is, a későbbi magyar királynénak nevelője.

A nemrégiben elhunyt Jákli István 1992-ben megjelent „...a magyarokhoz küldetett" című könyvében méltó emléket állít az életszentség rangjára emelt Wolfgangnak, aki *„az újjászületést közvetítte őseinknek: vízből és Szentlélekből"*.

Ismeretes milyen szerepe volt a magyarokat már jól ismerő Wolfgang püspöknek abban, hogy egyengesse Gizella bajor hercegnő házasságát a már keresztény nevelésben részesült Istvánnal.

Gizella hercegnőt apácának nevelték; de éppen Wolfgang püspök közvetítésével a házasságot Istvánnal nyélbe lehetett ütni, még pedig elsősorban a történelmi jelentőségű szükségszerűség, azaz politikai meggondolások és érdekek alapján.

Történelmi példákból tudjuk, hogy az uralkodók házasságai, nem az égben köttetnek. Más szóval: nem szerelmes párok lépnek örök frigyre, hanem dinasztiák hatalompolitikai érdekei döntenek.

Ez a hatalmi érdek adva volt. Egyrészt az Ázsiából a Duna-medencébe lovagolt nomád magyari nép bölcs vezetői, mint a még pogány félig keresztény Géza, – de még inkább a már keresztségi szellemében nevelődött István fia, szinte prófétikus előrelátással felismerték, hogy a *„modern"* nyugati életforma, tehát a nomád életvitel helyett a letelepedés és az ebből adódó foglalkozások: erdőírtás, a föld megmunkálása és a helyhez kötött, belterjesebb állattenyésztés a hatalmas alföldi legelőkön; és természetesen a keresztény hit felvétele, valamint nurziai szent Benedek fiainak a panonhalmi bencések valamint a clunyi reformban megerősödött cisztercita szerzetesek kulturális munkája – a középkori iskolarendszer stb.– előfeltétele a magyar nép megmaradásának.

István 27 éves volt, amikor 996. nyarán Gizella hercegnő fellobogózott dunai gályán érkezett meg Esztergomba, ahol megtörtént a történelmi esküvő. Wolfgang püspök már nem érte meg a fényes esküvőt. Nagyszámú páncélos lovagok főurak, papok, apácák kisérték a jövendő magyar királynét a római erődítmény romjain felépült esztergomi várba. Többek között Hont és Pázmán, a sváb ikerpár volt István király testőre, Vecelin, a Ják nemzetség őse pedig parancsnoka annak a haderőnek, amelyik Koppány vezért Veszprém közelében legyőzte.

István szép, szőke feleségét Nyitra közelébe vitte nászútra. Német források tudósítanak arról, hogy István és Gizella emberileg is közel kerültek egymáshoz. Azt is sejthetjük, hogy az emberi megértésen túl István szerelmes volt Gizellába. István – bár tudott németül - feleségével latinul beszélgetett.

Középkori freskó-maradványok a veszprémi Gizella-kápolnában

Gizella méltó hitvesnek bizonyult. István Veszprémet, feltehetőleg az elsőnek alapított püspökséget – jelölte ki Gizella királyné székhelyéül. A veszprémiek és a helyi történészek szívesen aposztrofálják Veszprémet Gizella királyné városának. A hajdani római provincia Pannonia egyik jelentős települése volt. Az ó-város, a Bakony egymásba kapaszkodó halmainak déli pontján, a Benedekhegy és a Séd-folyó-völgye fölött épült egy kiemelkedő hatalmas dolomit-sziklára. Az egyetlen utcából álló történelmi város várfokán a hajdani híres papnevelő intézet (nagy szeminárium) és a patinás kanonoki házak között emelkedik Szent István király és boldog Gizella nyugodt erőt és méltóságot sugalló életnagyságú szobra, – Ispánki József alkotása.

A Vár egyik épülete a Szent-György-Kápolna. A legenda szerint itt tette le Imre herceg szüzességi fogadalmát.

A Várhegy legkiemelkedőbb északi részén épült a Szent-Mihály székesegyház. Az István király alapította a háromhajós templomot, Gizella királyné látta el liturgikus kegyszerekkel. Ő volt a székesegyház kegyura. A szentélyben állott a királyné trónszéke, a *„sedes regnalis"* és a kincstárban őrizték a királyné koronáját. A Gizella kápolna belsejét értékes középkori freskók díszítették, a hosszanti oldalon a 12 apostol, míg a nyugati falon Szűz Mária a kis Jézussal. Gizella mindig jótékonykodott és kegyes istenes életet élt. Mint az egyház patronája, tevőlegesen is részt vállalt férje mellett a magyarságot krisztianizáló munkájában.

Élete nem volt mentes súlyos, nagy emberi tragédiáktól. Öt gyermekük közül négyen idő előtt haltak meg, Imrét, a trónörököst pedig 1031-ben Biharban az Igfon nevű erdőn egy vadkan vérezte halálra.

Gizellának át kellett élni Vazul királyellenes összeesküvését, ami nagyon megrendítette. István halála után Orseolo Péter gyanúba fogta és az özvegy királynőt őrizetbe vette, sőt megfosztotta minden vagyonától. Visszatért Regensburgba. A régensburgi női bencés kolostor apátnőjeként halt meg Passauban. Halála után hamarosan boldoggá avatták.

Gizella emlékét a sok-sok balsorsban eltelt ezeréves magyar történelem sem tudta elhomályosítani. A nemzet nagy többsége a kettős millennium távlatából visszatekintve tisztában van István és Gizella házasságának történelmi jelentőségével.

Magyarhonban a sok Gizella név is arra vall, hogy a magyarság tisztelettel emlékezik országalapító szent királyunk boldog feleségére..

Gy. Pethe Ferenc
(Mosdós, Badacsony)

Egymillió márkával több adomány

A Szükséget Szenvedő Egyház elnevezésű katolikus segélyszervezet tavaly egy millió márkával több adományban részesült mint 1999-ben. A közel 130 millió márka csaknem egyötöde Németországban gyűlt össze. Az 1947-ben *Warenfried van Straaten* atya által alapított segélyszervezet eredetileg főleg a kommunista uralom alá kényszerült országokban támogatta a katolikus egyház tevékenységét, de a rendszerváltás óta az adományoknak csupán egyharmadát fordítják a hagyományos célokra, az összeg többi részét Afrikában, Ázsiában és Latin-Amerikában használják fel. A Szükséget Szenvedő Egyház idén 7300 különböző terv megvalósítását támogatja anyagi eszközökkel. Köztük templomok, kolostorok helyreállítása, vallásos irodalom kiadása, Biblia-terjesztés és egyházi rádióadások fenntartása szerepel. A segélyszervezet 16 országban működő kirendeltségeit a Frankfurt melletti Königsteinből irányítják. ■

FUTAMOK A NYÁRBAN

Száll, megy a felhő,
lengeti szellő,
illatot ont a narancs,
bágyad a rózsa,
lángízű csókra
halni ma hajtja parancs,

sárga parázsként,
száll a darázs még,
álmok a margaríták,
dália harsan,
teljes a kardal,
bódít e tarka világ,

izzik az ég is,
lángol a dél is,
lomb közé bú a madár,
játszi szeszéllyel
lődözi széjjel
tűznyilát messze a nyár,

bokrokon csend ül,
hangja se csendül
e víg nyári zenének,
szép szelíd égbe
száll fel a béke,
s véle indul ez ének.

Caracas

Rozgonyi István (1912-1994)

A kereszt jegyében

Bozsóky Pál könyvéről:

Keresztes hadjáratok, Agapé, Szeged, 1995. - 343 oldal.

A szerző nagytudású ferences szerzetes. Nyugaton él, sokáig a párizsi rádió magyar osztályának a munkatársa volt. Utazásai során többször végigjárta a szent helyeket, és könyvtárnyi irodalmat böngészett végig.

Legfőbb érdeme, hogy széles körképet fest, nagy rálátással mutatja be a középkor világát. Nemcsak a történések egymásutánját (200 év alatt 8 keresztes hadjárat!) és összefüggéseit vázolja föl, nemcsak a férfi szereplők – királyok, hadvezérek, főpapok és közemberek – indítékait és cselekedeteit elemzi, de néhány érdekes „női portrét" is rajzol – , nem feledkezve meg a muzulmán asszonyok hősies helytállásáról sem!

Részletesen beszél a lovagrendekről – elmondja mindegyiknek a történetét –, a keresztesek szentföldi építkezéseiről, de a hadjáratok szervezési problémái (kezdeményezés, toborzás, gyülekezés, útvonal, létszám, pénzügyek stb.) sem kerülik el a figyelmét. Még az egyszerű zarándokok fölszerelésének, az ereklyékkel való üzérkedések és más gyakorlati kérdéseknek is figyelmet szentel.

Sokat olvasunk könyvében a latin és görög egyház ellentétéről. Bizánc nem mindig egyenes és egyértelmű magatartásáról.

„A bizánci görög birodalom állandóan a sértődött vagy a sértett fél politikáját folytatta (....), holott a riválisának tartott Latin Királyság szolgált számára védőpajzsul századokon át. Puszta létét, fennmaradását is neki köszönhette az időben. Mert amint Jeruzsálem bukásával, Akkon elestével ez a védelem kiesett a történelemből, Bizánc napjai meg voltak számlálva."

Bozsóky mindenütt kiemeli, külön tárgyalja a magyar vonatkozásokat: Kálmán király óvintézkedéseit az országon átvonuló és gyakran garázdálkodó keresztesekkel szemben, II. Endre nem túl sikeres hadjáratát, az egyre nagyobb hatalomra áhítozó német lovagrend kiverését a Barcaságból, Bakócz Tamás, Dózsa György szerepét....

Könyvébe sorolja ezen kívül a spanyolok évszázados küzdelmét a mórokkal, a magyar-török háborúskodást, az eretnekek – bogumilok, husziták, albigensek...– megsemmisítését, sőt még a zsidósággal kapcsolatos európai intézkedéseket is! Magyarországon, mint mondja, nagyobb üldözések, pogromok sohasem voltak. Nagy Lajos 1360 körül, Zápolya János 1527-ben hozott ugyan egy-egy kiutasító rendeletet, de alig volt foganatja. Mária Terézia „türelmi adót" vetett ki rájuk, hogy a helyükön maradhassanak. II. József pedig már nagy kedvezményeket adott nekik, azon feltétellel, hogy németre cserélik neveiket. Teljes jogegyenlőségüket 1867-ben, a kiegyezés évében érték el.

A szerző sohasem részrehajló, sohasem elfogult. Mindig a legnagyobb objektivitásra törekszik. Megemlíti ugyan a muzulmánok kegyetlenségeit, a rabszolgapiacok borzalmait, de nem fél bevallani azt sem, ami Jeruzsálem 1099-es ostroma és elfoglalása idején történt. – A mecset kapuit csatabárdjaikkal betörve rohantak a szent épületbe szorult muzulmánokra, és ott iszonyú vérengzésbe kezdtek, mert a muzulmán harcosok, amíg a kezük a kardot tartani tudta, elkeseredett hősiességgel harcoltak... A városban a zsinagóga körüli falakat maguk a zsidók védték a keresztesek ellen. Így, amikor az utóbbiak győztek, a fegyvert viselő férfilakosságot lemészárolták, sőt még azokat is, akik a közeli zsinagógába menekültek."

Ugyanilyen őszinteséggel ismeri be az eretnekekkel történt szörnyűségeket is .

A kötetben szép képanyag, kimerítő magyarázó szöveg és többnyelvű bibliográfia található. Hiányolom azonban az illusztrációk (főleg a metszetek) származási helyének a föltüntetését és a névmutatót.

Az olvasó fejcsóválva csukja be a tanulságos könyvet. Nem tudja megállni, hogy föl ne tegye a kérdést: mire volt jó ez a rengeteg anyagi és emberáldozat? Volt valami értelme az egésznek??

Vannak, akik sommásan csak egy mérhetetlen nagy katonai és politikai kudarcot látnak benne, megfeledkezve arról, hogy a XI. század végéig az iszlám lépésről-lépésre haladt előre hódító útján, és csak a Jeruzsálemi Latin Királyság XII. századi felállítása, majd megtartása érdekében folyó harcok állították le a XIV. századig.

*

És nem utolsó sorban: „A közép-keleti keresztes vállalkozások szellemi és kulturális jelentősége nagyobbnak bizonyult, mint katonai vagy politikai eredményei."

A keresztény- zsidó- muzulmán világ küzdelme a hit győzelméért és a hatalomért ma is tart. Ha jól meggondoljuk, az évszázadok folyamán nem szünetelt egy pillanatra sem és véglegesen nem fog „eldőlni" talán soha. Csak a szövetségek alakulnak másképpen, csupán a módszerek és az eszközök változnak-, a lényeg nem!

Saáry Éva, Lugano

KISHÍREK

Tempfli József kitüntetése

A Tőkés László-alapítványi díjat eddig politikusok, tudósok és művészek kapták, az idén első alkalommal ítélték oda egyházi személyiségnek. A Kuratórium ugyanis *Tempfli József* nagyváradi megyéspüspököt tüntette ki a romániai magyar kisebbségért kifejtett több évtizedes munkásságáért. Az odaítélésben nagy szerepet játszott, hogy az erdélyi főpap sokat tett és tesz a határon túli magyar egyházak együttműködéséért is. *MTI*

Mohamedánok Németországban

A németországi Iszlám Archív Intézet szerint a mohamedánok száma elérte a 3,2 milliót. 81 %-uk szunnita, 17 % siita. A 840 ezer gyermek és fiatalkorú hét százaléka jár Korán iskolába. Jelenleg 70 „klasszikus" mecset van Németországban, további 32 épülőben. *KNA*

A müncheni Egyházmegye átszervezése

Számítások szerint a következő tíz évben a müncheni főegyházmegye papsága a jelenlegi 800-ról 600-ra fog csökkenni. Ezért a 2010-ig szóló lelkipásztori terv mintegy tízzel növeli a diakónusok és lelkipásztori asszisztensek álláshelyét a tavaly készült tervhez képest. A főegyházmegye 751 plébániájából tíz év múlva csak 194 plébániának lesz saját papja. A többi 557 plébániát 198 plébániai központba szervezik. Már ma is van 120 ilyen központ, mindegyikhez 2-5 plébánia tartozik. *Kathpress* ■

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

A szerkesztőség

TEMPLOMSZENTELÉS CSETFALVÁN

Új templom építése s annak felszentelése mindig nagy esemény egy település életében. Felemelően szép ünnepre került sor a kárpátaljai Csetfalván pünkösd hétfőn, amikoris *Majnek Antal* püspök felszentelte a Szentlélek tiszteletére emelt modern, fából épült templomot.

Csetfalva, kápolna-kulcs átadása

Tervezői, építői, díszítő művészei ennek a tájnak a szülöttei. Megálmodója és építkezős lelke *Papp Tihamér* ferences atya, aki a falu és környéke lelki gondozója. Két árvíz próbálta akadályozni a munkálatokat, de végül is nem a víz lett az úr, hanem az emberi akarat és kitartás. A munkások az idei ember emlékezete óta legnagyobbb árvíz után néhány nappal már újra az építkezéseken szorgoskodtak. Az atya kérdésére, hogy saját vagy rokonaik házán nincs-e tennivalójuk, az emberek válasza az volt: *„Atya, az Isten háza előbbre való!"* Így történhetett, hogy alig három hónappal az árvíz után, résztvevői lehettünk annak a megható ünnepségnek, melyet a magyar kormány részéről *dr. Mehrle István* miniszter, népes parlamenti küldöttség élén, Ukrajna magyarországi követe, valamint megyei, járási vezetők is megtiszteltek jelenlétükkel.

Számosan voltak azok a hívek, akik a templomba be nem férve, esőben, szélben vettek részt a rövidnek nem mondható szertartáson.

Árvíz, 2002. március 8.

Nekünk, mindazoknak, akiket Csetfalvától nyugatabbra sodort jó vagy balsorsunk, szívügyünknek kell legyen, nehéz sorsú honfitársaink megsegítése. A Szöllösi- és Beregszászi járás tizenegy községében a rendelkezésre álló áprilisi adatok szerint 1310 ház dölt össze, de ennél sokkal nagyobb a beázott és megrongálódott épületek száma. Az ukrán kormány nyujtotta segítség nem elegendő a lakóházak fölépítésére. Építőanyagon kívül segítő kezekre is szükség lenne, hogy a tél beállta előtt minden károsult feje felett fedél legyen. Az anyaországból rendszeresen mennek fiatalok az építkezésekhez segíteni. Úgy gondolom, minden magyar közösség – felekezetre való tekintet nélkül - vállalhatná egy-egy kárpátaljai árvízkárosult otthon helyreállítását. Egyéb info: Török Dénes, Telefon 06/30/994 90 90.

Sólyomváry Ilona, Bécs

A gyöngyösoroszi példa

A cigányság integrációja az egész Közép-Kelet Európa legnagyobb problémája. Magyarországon csak az egyházak segítségével oldható meg – mondotta *Báthory János* a Nemzeti és Etnikai kisebbségi Hivatal (NEKH) elnöke, amikor látogatást tett a gyöngyösi cigánygyerekeket oktató Jó *Pásztor Nővérek Rend* apácáinál. A rend a 10-16 éves gyerekeknek tart korrepetálást, hozzásegítve őket a nyolc általános iskola befejezéséhez, illetve a továbbtanuláshoz. Főzni, varrni tanítják a romagyerekeket, sőt szexuális felvilágosítást, gyermeknevelést és csecsemőgondozást is tartanak számukra. A gyöngyösoroszi kezdeményezés valamennyi település számára példaértékű, csak ilyen módon érhető el a cigányság integrációja. *MTI*

SZÁJRÓL SZÁJRA

Vidám történetek

Arany János Karlsbadban

Hosszabb ideje készülök elmesélni, amire *dr. Pfitzner Rudolf* hívta fel a figyelmemet, nevezetesen, hogy Arany János 1869 és 1876 között többször időzött Karlsbadban. Ilyenkor a „Schlossbrunnquelle" közelében álló kis házban lakott. Hogy a kúra enyhíthette panaszait azt a többszöri visszatérés is igazolja. A különösen az osztrák-magyar monarchia idején rendkívül népszerűvé vált fürdőhely, gyógyhely története a 14. századig, *IV. Károly* császár idejéig vezethető viszsza. Ő alapította a települést, mely nevét *„Karlsbad"*tőle kapta. A város története elválaszthatatlanul egybefonódik az ott fakadó gyógyforrások történetével. Mai arculatát azonban a XIX. századi nagy építkezések, így a historizmus, jugend-stilus (szecesszió) határozza meg. A források vize különösen ivókúrára alkalmas, anyagcsere bántalmak esetén. Sok híres ember kereste fel a századok során. *Goethe* maga tizenháromszor látogatott oda és nagyra tartotta gyógyvizét. *Ferenc József* császár és király számára az ún. „Kaiserbad"-ban külön lakosztályt rendeztek be – fürdőszobával – az ő kizá-rólagos használatára. De mert az előzőekben említettem *J.W. Goethe*-t, meg kell emlékezni *Schillerről* is, aki ugyan csak egyszer látogatott Karlsbadba – 1791-ben – de a lakósság elbeszéléseiben megőrizte, hogy különösen szívesen tett kirándulásokat *szamár háton*. A zene világából érdekesség, hogy Karlsbadban, *Karlovy Varyban* mutatták be Európában először *Antonin Dvorák* (Dvorzsák) „Új-világ szinfóniáját". De játszott itt *Nicolo Paganini* is, egy hegedűversenyt mutatott be.

No, de térjünk vissza Arany Jánoshoz. Ő ezzel a német versikével méltatta a gyógyforrások hatóerejét:

Wenn die Wässer
Wär'n nit besser
Als die Doctoren:
Wär'n mer verloren.

Magyarul persze nem ilyen frappáns.

Értelemszerűen: *„Ha a gyógyvizek nem lennének sokkal jobbak, mint az orvosok, el lennénk veszve....."*

Közreadta: **Ramsay Győző**

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

ANGLIA

Halottaink: Imádkozzunk kedves halottainkért és gyászoló hozzátartozóikért. **Tatay Istvánné** született, Weiser Ilona, Milton Keynes, 2001. március 17-én, 81 éves - **Gaál Tibor Zoltán**, Bristol, 2001.március 30-án, 81 éves - **Kocsis Jánosné** született Tóth Mária, Nottingham, 2001.április 19-én, 79 éves - **Kósa Imre**, Thorton Heath, London, 2001.május 8-án, 82 éves - **dr. Tószeghy Antal,** London, 2001.május 10-én, 83 éves -**Rostagni Ferencné** szül. Sörös Katalin, London, 2001. június 4-én, 83 éves - **gróf Bethlen Farkas**, Bécs, 2001. június 12-én, 88 éves - **Odescalchi Pálné** szül. Tamássy Zsuzsanna, London, 2001.július 3-án, 77-éves - **dr. Károlyi Borbála grófnő**, London, 2001.július 6-án, 69 éves. **Nyugodjanak békében!**

AUSZTRIA

A keresztség szentségében részesült: Strassl Matthias Harald, 2001 július 7.-én. S. Harald Werner és dr, Maár Noémi szülők gyermeke.

Az örök hazába költözött: Ing. Gianone Laura, életének 83. évében, rövid betegség után visszaadta lelkét teremtőjének június 30-án. Hamvasztása július 13-án. **Az örök világosság fényeskedjék neki!**

NÉMETORSZÁG

MÜNCHEN

Keresztelések: Szigeti Márton Áron, Sz. Imre János és Wiedmann-Szigeti Caroline Beate kisfia április 29-én, **Bagi Margaríta**, B. Zoltán és Zsuzsanna kislánya május 20-án, **Sándor-Ambrus Bernadette Júlia**, S.-A.Attila és Enikő kislánya május 20-án, **Lippoy Monika Éva**, L. László és Karin kislánya június 24-én, valamint **Zarka Claudia Noreen Anna Elisabeth**, Z. Anikó kislánya július 15-én részesült a Damenstift templomban a keresztség szentségében.

Bérmálkozók: Ditzmann Roxana Monika, Egeli Andrea és Sárkány József Zsolt.

Halottaink: Berkó Anna, 68 éves, temetése május 18-án a müncheni Ostfriedhof-Krematóriumban; **Köhler Theodózia**, 73 éves, temetése július 16-án a müncheni Neuer-Südfriedhofban, valamint **Keszthelyi Mária**, 88 éves, temetése július 23-án a müncheni Westfriedhofban volt.

FRANCIAORSZÁG

Elsőáldozók: Maróti Márta, Párizs-, **Miskolci József**, Altvortville - **Nagy Tibor**, Issy les Moulineux - **Triboulet Nándor** Betz - **VIZI János**, St.Leu La Foret.

Bérmálkoazók: Bartha Sándor, Bussy St. Georges - **Hatala Izabel**, Creteil - **Járfás Bálint**, St. Cyr L´Ecole - **Klein Lehel**, Creteil - **Maróti Márta**, Paris - **Nagy Tibor**, Issy les Moulineux.

Házasságkötés:

Dr.Igó-Kemenes Ágnes és Jean-Luc Salin a Ferney-Voltaire-i Notre Dame et St. André templomban augusztus 4-én tartották esküvőjüket. A megható templomi szertartás alatt a templomot zsúfolásig megtöltötte az ünneplő közönség. Délután az egyházi szertartást követően mintegy 200 meghívott vendéggel a Viry-Moulinsard kastélyban került sorra a cigányzenés-táncos lakodalmi vigalom. (Sz)

SVÁJC

BERN

Halottunk: Szomorúan tudatjuk, hogy súlyos de példás türelemmel és hittel viselt betegség után **Áfrány Attilla** (1944-2001) ez év július 16-án elhunyt. Attila sok-sok éven át zenélt a sváici magyaroknak, bálokon és rendezvényeken örömet és jókedvet okozva mindenkinek. Hiányozni fog nekünk, nem csak a zenéje, hanem az ő jelenléte is a templomban. **Emlékét őrizzük és imádkozunk, hogy a jó Isten adjon neki örök nyugodalmat!** ■

Két aranymise

mgr. Tüttő György

ANGLIAI FŐLELKÉSZ

Az Angliai Római Katolikus Magyarok Egyesülete rendezésében június 28-án ünnepeltük angliai főlelkészünk, Mgr. Tüttő György pappászentelésének 50 éves jubileumát.

London Ealing kerületében lévő bencés apátság gyönyörű templomában kb. 300-an gyűltünk össze magyarok, angolok, Szentiványi Gábor nagykövet és felesége, dr. Takács László konzul, valamint a társegyházak vezetőivel, képviselőivel együtt.

Mettingham újonnan kinevezett püspöke, Malcolm McMahon OP főcelebráns mellett 10 pap koncelebrálta az ünnepi szentmisét, melyet Ann Liebeck operaénekes és testvére, Mary Murphy énekszámai tették még emlékezetesebbé a kiváló orgonista kíséretével.

A fogadáson a püspök atya, Szentiványi Gábor nagykövet, Pátkai Róbert evangélikus püspök szóltak, méltatva nemcsak a papi hivatást, annak nehézségeit, hanem Tüttő atya érdemeit is.

Tüttő atyát 1951. június 29-én szentelték pappá Bregenzben, 1953-ban jött Angliába az akkori Mettingham-i püspök meghívására 1959-65-ig a magyar menekültekkel foglalkozott Londonban és Közép-Angliában. 1966-86 között angol plébániákat vezetett, iskolát, paplakot épített. Dr. Ispánki Béla főlelkész halála után 1986-ban nevezték ki angliai főlelkésszé.

II. János Pál pápa 1989. január 12-i dátummal pápai prelátussá nevezte ki, 1993-ban a Pro Ecclesia Hungariae kitüntetést kapta a Magyar Püspöki Kartól. 1995-ben a Magyar Köztársaság Érdemrend Középkeresztjével tüntették ki.

Tüttő atya több könyv szerzője, melynek különösen a Mária tisztelettel kapcsolatos lelki vezetés a témája. Míg egészsége jobban szolgált nagyon sok helyre hívták lelkigyakorlatot tartani nemcsak Angliában, hanem Írországban és Skóciában is. Londonban az ún. Názáreti Család Imacsoportot vezeti immár 14 éve.

50 évet papi hivatásban tölteni nemcsak nagy kegyelem, hanem felelősségteljes hivatás is, különösen akkor, amikor a külföldre szakadt magyarok sokoldalú szolgálata is hozzájárul.

Kívánunk szeretett és nagyrabecsült Tüttő atyánknak további Isten áldását, jó egészséget missziós lelkipásztori szolgálatához. ***M.M.***

Fülöp Gergely

DÉLKELET FRANCIAORSZÁG MAGYAR LELKÉSZE

Július 1-én, pontosan 50 évvel első miséje után, melyet szintén vasárnap mondott, celebrálta aranymiséjét. Bozsoki OFM és Gánóczy atyák voltak ez alkalommal is diakonusai, mint 50 évvel ezelőtt. Majdnem 150 híve gyülekezett a Marista atyák szemináriumának Ste Foy les Lyon-i kápolnában., hogy kísérje imájával az ünnepi misén.

Fülöp Gergely atya, aki egyébként ez év januárjában töltötte be 75. életévét, még mindig fáradhatatlanul futja be hatalmas missziós területét, hogy a szentségeket kiszolgáltassa és felkeresse az öregeket, a betegeket, az elesetteket, akiknek lelki támaszon kívül sokszor anyagi segítséget is nyújt szerény lelkészi jövedelméből.

1949 januárjában érkezett Párizsba Mindszenty Bíboros „mentő akciója"

keretében néhány szeminarista társával. Ott fejezte be tanulmányait és 1951 június 29-én szentelték pappá. Francia parókián kezdte papi működését a Párizs közelében fekvő Dammarie les Lys városában. Már akkor felmerült a Délkelet Franciaországban élő magyarok lelki gondozásának kérdése. Az első lehetőség erre 1956-ban jelentkezett, mikor a Lyon környéki táborokba számos magyar menekült érkezett. Engedélyt kapott látogatásukra. Hasznos munkáját Lyon érseke, Gerlier bíboros, felismervén, magyar lelkésszé nevezte ki 1957-ben. Róma is jóváhagyta rövidesen ezt a státust.

Azóta hallgathatják a magyar hívek a szentmisét anyanyelvükön és zendülnek fel a magyar miseénekek, valamint a magyar himnusz azon a területen, melyet nagyjából Annecy, Grenoble, Lyon, Montpellier és Menton városokkal lehet körülírni. Magyar vagy félmagyar családok több mint száz gyermekét keresztelte meg. Már sok ittszületettet készített elő első áldozásra, bérmálásra és eskette meg ,magyar szertartással. Az aranymisén részt vett több fiatal magyar, akit ő keresztelt meg, ő adott össze, gyermekeit megkeresztelte és előkészítette első áldozásra. – Az életút másik végén, számos elhunyt magyart kísért el utolsó útjára.

A mise ünnepélyes áldása után egy honfitársunk átnyújtotta neki a Szentatya jubileumi áldását kifejező okmányt, melyet meghatódottan vett át.

A szertartást kedves fogadás követte a szeminárium átriumában, ahol hívei kifejezhették ragaszkodásukat áldozatkész lelki atyjuknak.

Kovács János

†

Radványi Mária

(szül. Tasnády Fekete Mária)

Lapunk előző száma közölte a megkésve kapott hírt, hogy Radványi Máriát ezév március 20-án a müncheni Waldfriedhofban helyezték örök nyugalomra. Családja a Trianoni Békekötés után nemsokkal menekült el Erdélyből Magyarországra. Tasnády Fekete Mária – *így ismerte meg nevét mindenki – a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen francia-magyar szakon tanult, amikor magyar szépségkirálynővé választották. A filmvilág nyomban felfedezte és már első Budapesten készült filmje, „A beszélő köntös" nagy sikert aratott. A háború után feleségül vette Radványi Géza, a „Valahol Európában" c. film felejthetetlen rendezője és ettől kezdve együtt éltek és filmeztek, leginkább Francia-, és Olaszországban, végül Münchenben.*

Mária 1956 tavaszától nyugdíjba menéséig a müncheni Szabad Európa Rádióban dolgozott, színészként, illetve bemondóként. Az egykor ünnepelt színésznőt alig néhányan kisérték utolsó útjára. 90 évesen halt meg.

Szamosi József

Ramsay Győző kitüntetése

Lapunk szerkesztőbizottságának-, a müncheni egyházközségnek aktív-, és a Bajor-Magyar Forumnak elnökségi tagját, *Ramsay Győzőt,* a Magyar Köztársaság Érdemrend Tisztikeresztjével tüntették ki.

Az elismeréssel járó érem átadására július közepén a müncheni Magyar Főkonzulátus dísztermében került sor. *Mádl Ferenc* államfő nevében a külön ez alkalomra Münchenbe érkezett *Pröhle Gergely* németországi magyar nagykövet adta át a kitüntetést. Az egybegyűltek előtt mondott méltatásában Pröhle kiemelte *Ramsay Győző* emigrációs munkáját, melynek középpontjában a szabadságba vetett remény ébrentartása állt, mert megadatott neki, hogy a *Szabad Európa Rádió* munkatársaként – évtizedeken át – szólhatott a Vasfüggöny mögé zárt hallgatókhoz. Mint a nagykövet elmondta, *Ramsay Győző* hangja közismert volt Magyarországon és buzdításként hatott az elnyomás korszakában. Azonban Ramsay a rendszerváltást és nyugdíjazását követően sem vonult viszsza: a kiegyensúlyozott tájékoztatást célzó, főleg történelmi tévéműsorokban azóta is gyakran látható a Magyar-TV-ben.

Makvári György

HIRDETÉSEK

HELIOS PANZIÓ BUDAPEST
Budai, zöld övezeti, csendes panzió, melytől a belváros 1 buszjárattal 15 perc alatt megközelíthető, zárt parkolóval, komfortos szobákkal várja vendégeit.
H-1121 Budapest, Lidérc u. 5/a.
Tel/fax: 0036/1/246-46-58 ill.246-26-45
e-mail: roomheli@matavnet.hu
www.heliospanzio.hu

Pilisjászfalun, Bp.-től 19 km-re, gyönyörű, természeti környezetben 400 □-öles, panorámás telken 6 szoba, nappalis összkomf. új ház eladó. Csend van, jó levegő. Hazatelepülő nyugdíjasoknak és befektetésnek is ideális.Érdeklődni telefonon: (H) 0036/26/373 392 vagy mobil 0036/309 / 718 799.

Független 50 éves hölgy megismerkedne korban hozzáillő férfivel Ulm+Stuttgart környékéről. Telefon: 07331/690 288.

51/170/60 független, jómegjelenésű, ápolt nő keresi párját tengerentúlról hazatelepülni vágyó férfi személyében. **„Valaki vár, ha hazatérsz"** jeligére a szerkesztőségbe.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekbe. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévízvagy Budapestre. München, **Telefon fax: (**D) +89/69 99 85 17, 089/67 05 618 ill. 0172/84 25 288. **(H) 0036-1-341 59 55.**

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

Budai kertes villában újonnan kialakított kétszobás ill. másfélszobás, bútorozott komfortos lakások kiadók 40 DM/lakás, naponta. Parkolás zárt kertben, Tel.: 00-36 12 02 30 25.

HELIOS PANZIÓ
1121 Budapest, Lidérc u. 5/a.
☎/fax: 0036 / 1 / 246-46-58
☎/fax: 0036 / 1 / 1121 Budapest,
A családias panzió a dél Budai hegyek lankás lejtőjén fekszik 15 percre a város központtól. Kérésre gyógykezelés, termálfürdő szervezését vállaljuk.
www.heliospanzio.hu

Budapesten, az Andrássy úton, az Operánál felújított, csendes, másfélszobás lakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (D) 089/937-888.

„Vasárnapi gondolatok"
az Életünk c. újságban kilenc éven át *Fejős Ottó* tollából közölt elmélkedések az egyes vasárnapokra, ünnepekre. A Szent István Társulat kiadása, 332 oldal. Ára: 30,- DM portóval.
Megrendelhető:
Életünk: D-80336 München, Landwehrstr. 66
Kto-Nr.: 2188651
BLZ: 700 903 00
Liga-Bank e.G. Filiale München,
Magyarországon: a Sz.István Társulatnál.

MAGYARNYELVŰ SZENTMISEK NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye:
Miséző helyek: Augsburg, Kempten, Neuburg a.D.: Ft. **Báthory Lajos**, Érd.: Pfe. St. Max Augsb., Pfr. Hubert Ratizinger,
Telefon 0821-519039

BAMBERG-EICHSTÄTT-REGENBURG-i Egyházmegye nürnbergi székhellyel:
Miséző helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg, Straubing, Neuburg a.D.: Érd.: Ft. **Bárány József**, Ung. Katholische Misson, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, Telefon: (0911) 507 57 96

ESSEN-i Egyházmegye:
Miséző helyek**:** Duisburg, Oberhausen, Essen, Neukirchen-Vluyn, Érd.: **Ung. Kath. Misson**, Steeler Str. 110, D-45139 Essen, Telefon: (0201)28 47 40.

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegyék Karlsruhe-i székhellyel:
Miséző helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Trier, Saarbrücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg, Strassbourg, Mulhouse, Colmar: Érd.: Ft. **Dr. Szabó József**, Ung. Kath. Mission, Schneidermühler Str. 12, D-76193 Karlsruhe, Telefon/Fax: (0721) 687215

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházm., **Hildesheim-i** Egyházmegye: Miséző helyek: Berlin, Hamburg, HannoverKiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen, Érd. : Ft. **Rasztovácz Pál**, Ung. Kath. Mission, Holzdamm 20, D-20099 Hamburg, Tel.: (040) 25 077 83; Berlinben: **Nagy Iván**, Ung.Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee 106, D-12161 Berlin**,** Telefon:(030) 859 67 036, Fax: (030) 851 25 93.

KÖLN-i Főegyházmegye: Miséző helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach:
Érd.: Ft. **Lukács József**, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln,
Telefon: (0221) 23 80 60.Fax: 0221/232120
Honlap: http://www.messages.to/Ungarnzentrum

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Miséző helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen: Érd.: Ft. **Takács Pál**, Kath. Ung. Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt, Telefon: (069) 24 79 50 21

MÜNCHEN-FREISING-i Egyházmegye: Miséző helyek: München, Freising, Rosenheim: Ft. **Dr. Cserháti Ferenc**, Ft .Merka János
Érd.: Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Tel.: (089)982637, 982638, FAX: (089)985419.
e-mail: ukm_muenchen@yahoo.de; Honlap: http://www.erzbistum-muenchen.de/ungarische-mission

MÜNSTER-PADERBORN-OSNARÜCK-i Egyházmegyék: Miséző helyek: Hagen, Menden, Arnsberg, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster. **Érd.: Ft. Bagossy István**, Ung. Kath. Mission, Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf.
Telefon: (0251) 326501

PASSAU-i Egyházmegye: Misézőhely: Passau:
Érd.: Ft. **Szabó Árpád**, Kirchenplatz 1, D-94032 Passau, Telefon: (0851) 24 96.

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Miséző helyek:Stuttgart,Heilbronn-Horkheim,Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eislingen. Érd.: Ft. **Horváth János,** Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart, Tel.: (0711) 2369190, Fax: 2367393.
e-mail**: ung.kath.mission.stuttgart@t-online.de**
http://home.t-online.de/home/ung.kath.mission.stuttgart
Misésőhelyek: Konstanz, Markdorf, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Singen, Munderkingen,Ulm, Schwenningen, Biberach, Bad Waldsee, Leutkirch: Érd.: Ft.**P. Gyurás István SJ,** Irmentrudstr. 14/B, D-88250 Weingarten, Telefon: (0751) 586 76 Fax: (0751) 485 32

WÜRZBURG-i Egyházmegye:
Miséző hely: Würzburg. Érd.: Ft. **Dr. Koncsik Endre**, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg, Telefelon.: (0931) 38 62 43, 173 78.

MAGYAR ÉTTEREM
Puszta jellegű berendezés -- minőségi borok
Magyar Ètterem
Puszta jellegü Berendezès -- Minösèges Borok

86356 Neusäß -- Hauptstr. 13
Tel. 0821 - 20 90 104

GÖDÖN, BP.-TŐL 26 KM-RE ELADÓ,
1092 nm-es telken egy tetőtér beépítéses, közművesített, központi fekvésű, több generációs lakóház 190/116 nm lakóteres, cirkófűtéssel, mellék-épületekkel, gyümölcsfás kerttel aktivitásra is alkalmas. Vonat, autóbusz, elkerülő út néhány perc alatt elérhető. **Telefon: (H) 0036/27/345-148.**

HIRDETÉSEK

Személy és árufuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Fényképes társközvetítés magyarországiak, erdélyiek és a világ más országaiban élők számára. H-1074 Budapest, Csengery u. 23. Tel./ Fax: (H) +36-(30)24 28 960, (20) 92 66 466 ill. www.elender.hu/~infotars/

A Balaton északi partján, (Ábrahámhegy) - szép ház nagy kerttel eladó. Érdeklődni: Telefon (D) + 49-3303-40 21 47,
e-mail: k.van-suntum@t-online.de

FŐNYED, 3.3 km-re az E 71-es úttól, természetvédelmi terület határában, Hévíz, Zalakaros- és Keszthely-től 15-25 km távolságra fekvő telkek eladók: (1.750m²-20.550 m²). Érdeklődni: Telefon: (D) 07131/897397, fax: 07131/897398. A helyszínen víz, gáz, áram és telefon rögtön beköthető.

Lélekben-testben friss, életvidám, magyarországon élő, kellemes otthonnal rendelkező, független hölgy szeretné közelgő 60-as születésnapját kettesben ünnepelni. Hol-mikor-hogyan? Jelige **„Hamarosan".**

Párizsban élő gyűjtő keres XIX. és XX. századi magyar festményeket, saját gyűjteménye gyarapítására. *Paál, Munkácsy, Czóbel, Tihanyi, Ripplónai, Kassák* képek érdekelnének elsősorban, de más kvalitásos munkák is szóba jöhetnek. Telefon: **(F) 0033/66/05 57 503.**

BUDAPESTEN Kiadó: Egy + két félszobás lakás, 58m², szép kertes házban. Telefon: (H) 0036 /1/ 364-34-64.

Angol, francia, német nyelvterületről várnánk 2-3 hétre Budapest melletti kertvárosba 16-20 év közötti tanulót nyelvgyakorlás céljából. Cornell@freemail.hu, Telefon: (H) +36 29 350-884.

Dél-Franciaországban élő magyar család eladná birtokát. Szent-Tropez-Cannes és Dragignán övezetben lévő, nagyobbítható komfortos kis házát, 2 és fél hektár termékeny földdel, tiszta vizű forrással. Ár: FF 850.000,- . Tel.: (F) 003304-93 430 804 /fax: +3304-93 437 844.Mobil:0033-6-12103694

Bp. SZIGETHALOM, dunaparti 62 m²-es nyaraló kiadó. 2 hálószoba, terasz, kert, saját stég, horgászati lehetőség. 90,- DM. Telefon: (H) +36/13755-823 vagy +36/1252-4031.

Eladó! Nagykanizsán, Zalakaros-tól 15 km távolságban: 170 m² alapterületű, 110 m² lakóteres - 5 szoba, konyha, előtér, fürdőszoba, 2 WC - gázfűtéses sorház. (2 balkon, pince, garázs). A lakás félszinteltolásos. Irányár: DM 120.000 vagy 16 millió Ft. Érdeklődni: (D) 02151/631263 vagy (H) +36/93/383011-es telefonokon.

24 éves ápolónő betegápolást vállalna nyelvtanulás céljából. Telefon: (H) 0036-209-141-399.

Hévíz-Dobogómajori Club Hotel üdülőjog részvényekkel együtt eladó. (28-29. hét) Érdeklődni: Gordos T: (H) 0036-209529066.

Eladó SOPRONBAN a Lőverekhez közel, nyugodt, csendes 2 szoba összkomfortos, 54 m²-es lakás nagy garázzsal. Irányár 118.000 DM. Érdeklődni: T: D 0711-716 85 95 este 20 órától.

Budapest II. Ker.-ben 52 m²-es 2 szoba összkomfortos öröklakás azonnali beköltözéssel 120.000 DM eladó! Érdeklődni: Telefon: (H) 0036-1-3168887,(D) 0179-3930522

„Meseországba megyünk"
Billédi Ilona verses, képes mesekönye Reiter Sarolta és Matlak Éva gazdag illusztrációival. 31 oldal. Ára: 20,- DM. Megrendelhető: Hrivnyák Ilona, D-76133 Karlsruhe, Kronenstr. 36

„TÉTÉNY"Ungarische Spezialitäten
Kreitmayrstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

		DM
Szürkebarát		*7,80*
Tokaji Hárslevelű		*8,60*
Chardonnay		*6,90*
Villányi Rosé, Kékoportó		*8,80*
Villányi Kékfrankos		*10,50*
Hajosi Cabernet		*15,50*
Villányi Couvee		*18,50*
Egri Bikavér		*8,60*
Tokaji Szamorodni		*12,50*
Tokaji Asszú 3 puttonyos		*20,—*
Tokaji Asszú 4 puttonyos		*23,—*
Unikum		*29,—*
Cseresznyepálinka	*1 liter*	*31,—*
Barackpálinka	*1 liter*	*31,—*
Tarhonya, kocka, cérnatészta	*1 kg*	*7,—*
Májas-, véres hurka, disznósajt		*15,—*
Tokaszalonna		*15,—*
Házi kolbász		*17,—*
Száraz kolbász	*1 kg*	*25,—*

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panziónkban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal – zárt autóparkoló.

Színvonalas, kedves, csinos, őszinte és jóindulatú magyar hölgyet keresek 53 éves korig. Lehetőleg sötétbarna hajú, kb.164-170 magas, ehhez megfelelő sulyú legyen. Én: 59/1.81/85 kg, lassan fehéredő, sötétbarna hajjal, számtan-fizika tanár, jelenleg mint elektrónikus tevékeny Nürnberg mellett, később, szükség esetén Nürnbergben. Saját házamban élek egyedül. Levélírás céljából a címem: Bencze István, 90547 Stein b. Nbg., Fabergut 55. Telefon:este 18 órától, hétvégén egész nap 0911/675170. Fényképes levelek előnyben.

Felvételt hirdet:

az **Európai Magyar Gimnázium**
a 2001/2002-es tanévre.

Az iskola – az egyetlen magyar gimnázium Nyugaton, bajor érettségit nyújt, mely Németországban elismerten a legszínvonalasabb érettségi és Európa valamennyi országában érvényes,

– a tanulóknak a magyar és német nyelv tökéletes elsajátítását teszi lehetővé a kétnyelvű oktatás keretében, ápolja a magyar hagyományokat és a magyar kultúrát

– angol és francia nyelvoktatást nyújt

– iskolánk nagylelkű bajor és magyar állami támogatása mérsékelt internátusi árakat tesz lehetővé.

Címünk:

Europ. -Ungarisches Gymnasium
Klosterburg 2, D-92280 Kastl/Opf.,
Telefon/Fax:++49/9625 80 91 00
További információk az internetben, a **http://www.kastl.de/hungym** cím alatt találhatók.

Teres Ágoston SJ: – *Biblia és asztronómia* – Mágusok és a csillagok Máté evangéliumában. Kemény kötésben 340 oldal, 55 kép és ábra. Megrendelhető a kiadónál: Springer Orvosi Kiadó Kft: H-1327 Budapest, pf. 94. Boltiára 590 Ft + portó.

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás
minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

UNGARISCHES WEINHAUS
KÜLÖNLEGES MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK
Választékunkban megtalálhatók GERE ATTILA „kultuszborai" (*Kopár, Cabernet Franc ill. Merlot selection*), THUMMERER VILMOS és BOCK JÓZSEF csúcsborai *(Vili Papa Cuvée* és *Tekenőháti Pinot Noir ill. Bock es Royal Cuvée)* valamint vörösborok a VESZTERGÓBI Pincéből, kíváló fehérborok, Badacsonyból a SZENT ORBÁN Pincétől és Tokaj-Hegyaljáról a MEGYER-,PAJZOS- és HÉTSZŐLŐ-től. Kívánságra árlistát küldünk.
Am Anger 32 l D-83278 Traunstein
Tel/Fax: (0861) 98 696 - 56 / -55
www.ungarisches-weinhaus.de

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekbe. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévízvagy Budapestre. München, Telefon fax: (D) +89/69 99 85 17, 67 05 618 ill. 0172/84 25 288. (H) 0036-1-341 59 55.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN!
Olcsó áron raktárról – kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!
Az „ÉLETÜNK" otthon is előfizethető az OTP Bank Budapest VIII. ker. Körzeti fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára. Évi előfizetés híveknek: 2000. Ft.; lelkészeknek öt intenciós testimónium a kiadóhivatal címére. Kérjük, a befizetésnél NEVÉT feltüntetni szíveskedjék, különben a kontón csak az összeg jelenik meg.

É L E T Ü N K
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkészség
Landwehrstr. 66 · 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
(Ungarische Delegatur)
Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészség
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felelős szerkesztő Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző, Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:
UNGARISCHE KATHOLISCHe Delegatur
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejős
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 50,—

ELŐFIZETÉS:
Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik,
ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész,
oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 3,00 DM
Előfizetési ár egy évre DM 30,—
vagy ennek megfelelő valuta.
Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el.
Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk".
Erscheint 11 mal im Jahr.
Satz: Életünk
Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck
Tel. (0 81 41) 61 01 20
Fax (0 81 41) 60 01 28

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE !
Az Életünk előfizethető Münchenben a kiadónál! Előfizetési ár egy évre **50,- US $** (díj 35,-US $ + portó 15,- US $). Kérjük szíveskedjenek a fenti címre küldeni a csekket. **A lapot Münchenből postázzuk.**

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE !
Befizetéseket és átutalásokat postacsekkontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München – Sonderkonto:Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak:

	DM
Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű)	**7,-**
Jelige portóval	**7,-**
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti-, nyereséges hirdetések soronként	**10,-**
nagybetűs (kétsoros) sor	**20,-**
kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	**10 % kedvezmény**
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	**20 % kedvezmény**
Egy évi hirdetés esetén	**30 % kedvezmény.**

Hirdetések határideje minden hónap 10-e, befizetve!

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG nem felel!

Köszönjük, ha megújítja előfizetését!